

שיחות קודש

שיעורים בסה"ק 'שפת אמת'
נמסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במשך פרשת מטות - מסעי - תש"פ

נכתב מיד אחרי אמירתם - בלתי מוגה
יצא לאור על ידי הרב יצחק טווערסקי

שיעור מיום ו' פרשת פנחס

יח' תמוז

איתא בשפ"א (תרנ"ב) הנני נותן כו' בריתי שלום, במדרש גדול השלום שעולם מתנהג בו כו', כלי מחזיק ברכה כו'. לכאורה צריכים אנו להבין מהו הלשון 'בריתי' ומה מונח בזה?

אלא ברית נקרא קשר פנימי, יש קשר חיצוני ויש קשר פנימי, הרה"ק רבי דוד משה מטשורקוב ז"ע אמר שכתוב ספינות שאינם מקושרות זו בזו אין מטלטלין בין זו לזו, ספינות המקושרות זו בזו מטלטלין בין זו לזו, יש קשר שזה רק חיצוני ויש קשר פנימי, מקושרות נקרא שיש קשר פנימי ואז מותר לטלטל בין זו לזו, התכלית של יהודי הוא לחיות עם הפנימיות ולא עם החיצוניות, אצל אברהם כתוב וכוונת עמו הברית, הפנימיות של כל יהודי הוא הנשמה שהוא חלק אלקי ממעל, ברגע שאנחנו חיים אחד עם השני בפנימיות אז גם הפנימיות וגם החיצוניות נהיו כולם אחד באחדות הגמור, ואם אנחנו לא חיים בפנימיות באחדות גמור אז אנחנו נפרדים.

הבעל התניא אומר אם האחדות הוא חיצוני זהו אהבה התלויה בדבר, ואז בטלה דבר בטלה אהבה, וברגע שזו אהבה פנימי אז זהו אהבה שאינה תלויה בדבר וזה לא מתבטל אף פעם, וכמו שאנו רואים שספרי בעש"ט אפילו שהם כבר לא נמצאים אתנו מאות שנים אבל מפיהם אנו חיים כאילו שהם עדיין כאן, וכן הספר שאנו לומדים שפת אמת כבר לא חי מעל מאה שנה והוא כאילו עדיין נמצא אתנו, וכן אנחנו מקושרים עם משה רבינו אפילו אחרי כ"כ הרבה שנים, וזהו וכוונת עמו הברית.

ברית הוא הפנימיות ויסוד הנקודה שהכל עומד עליה. ואתה מחיה את כולם, חיות מגיע מפנימיות ולא מחיצוניות, חיצוניות עושה רושם שהוא הכל אבל הוא כלום לעומת הפנימיות שיש בכל דבר. **ויש ברית בעולם שנה נפש.** הקב"ה נתן לנו את הכוח להגיע לפנימיות אבל גוי לא יכול להגיע לפנימיות, הקב"ה נתן לנו את הכוח הזה גם בעולם וגם בשנה וגם בנפש.

וכתיב וכוונת עמו הברית לתת את ארץ הכנעני כו' לתת לזרעו. לכאורה למה כתוב פעמיים לתת ומה ומונח בזה? **מאי ב' פעמים לתת.** אלא מסביר השפ"א שדבר ראשון נתן לנו הקב"ה את הכוח לראות ולחיות עם הפנימי שבכל דבר, ואח"כ נתן לנו את ארץ ישראל, אדם שחי חיצוני ולא פנימי אז לא משנה לו איפה הוא נמצא בעולם, וכמו שנמצא כאן בארץ הוא יכול להיות בארה"ב בברוקלין או בבארא פארק או בבני ברק, אבל ברגע שאדם חי עם הפנימיות אז זה משנה מאוד כי אוירא דארץ ישראל מחכים.

הבעש"ט הק' אומר כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי, הכוונה בזה אדם שלא חי עם הפנימיות בכל דבר אז דומה כאילו שהוא עם הקב"ה אבל באמת הוא רחוק מאוד, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלקי הכוונה בזה אחד שחי עם הפנימיות אז דומה כמי שאין לו אלקי אבל באמת הוא אחד עם הקב"ה. ארץ ישראל זהו פנימיות, כי עיני ד' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

אך, כי יש נקודה שכל העולם תלוי בו, כל העולם תלוי בנקודה אחד ארץ ישראל, ובזה חתם הקב"ה שמו. שזה ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש הוא ברית העולם, ולכן נקרא ירושלים. יעקב אבינו קרא את ירושלים ירא, שם קרא אותו שלם, ובסוף חיברו ביניהם שלא יהיה קנאה וקרא אותו ירושלים, ורק שם אדם יכול להגיע לשלימות. **ונקרא שמו עליו, כמו שאיתא ששמו יתברך חקוק על אבן שתיה.**

בזוה"ק ההוא אבנא, זוייתיה משקען בתהומא רבא, ורישיה אתמגוס בבי מקדשא, ועלה קדש קודשין, ושכינתא יקרא עילאה עלה, ושמא קדישא דמלכא עילאה הוה גליף עלה. דהיינו במקום המקדש שם נמצא האבן שתיה ששם חקוק שמו יתברך, ומשם כי מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים, משם מתפשט בחינת הקב"ה לכל העולם, א"כ ככל שאתה יותר מחובר לירושלים אתה יותר מפשט את הקב"ה לכל העולם.

וכן אומרים על הבית שנקרא שמך עליו. בברכת המזון אנו אומרים ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו, וכן אומרים בתפילת מוסף ליו"ט בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. דהיינו משם מהאבן שתיה מתפשט את התגלות הקב"ה לכל העולם כולו.

אכן כל זמן שהאומות היו בתוך ארץ ישראל לא היה נגלה הברית, רק בהסיר הקליפה. על חתיכות כסף וזהב יש חריתה 925 שזה אומר שזה החתיכה הכי טובה והכי נקייה שיש בעולם, אבל יש 975 שזה מלא סובין ונחושת, כי הכסף הוא כזה רך וחייבים להכניס שם קצת סובין ונחושת שלא יתפרק העסק, דהיינו הקב"ה ברא את העולם עם קליפות, ארץ ישראל היה מלא עם קליפות, וכן ששת ימי המעשה היה עם תוהו ובוהו, כל דבר יש בתוכו תוהו ובהו, וכמו אצל הכסף שכדי להגיע לכסף צריכים להפריד את הסובין שיש מסביב ואז מגיע לכסף טהור, אותו דבר אדם צריך לזהות שבכל תוהו ובהו נמצא שם מתכת מאוד יקרה, עבודה שלנו הוא לא להישבר בתוך התוהו ובוהו, ולזהות את הפוטנציאל שיש בתוהו ובהו ואז מגיעים לכסף טהור.

אותו דבר כל זמן שיש עדיין קליפה אי אפשר להגיע לבחינת ארץ ישראל, וברגע שהוציאו את הקליפות אז אפשר להגיע לארץ ישראל, ומשום עד שלא הוציאו את הגויים משם לא הגיע לארץ ישראל, וברגע שהוציאו את הגויים משם אז נגלה הברית. וזהו וכרות עמו הברית, קודם הוריד הקב"ה את הערלה מאתנו ואז הקב"ה נותן לנו להוריד את הקליפות שיש בארץ ישראל, אבל כל זמן שלא הורידו את הערלה שלך אז אתה לא יכול להיכנס לארץ ישראל, אדם שחי חיצוני מיד יברח מכאן, הוא יבוא להגיד עד כמה שזה יפה פה אבל הוא יברח מכאן כמה פעמים בשנה, אבל אדם שחי עם הפנימיות וחי שכל קושי זה הקב"ה הוא יכול לחיות כאן, ואז על ידי המצות ומעשים טובים אפשר להגיע לחיות אחד עם הקב"ה.

עד עכשיו דברנו על עולם, בכל דבר יש פנימי ששם יהודי מתחבר ויש חיצוני, עולם נקרא ארץ ישראל. עכשיו עוברים לשנה שזה ששת ימי בראשית. **וכמו כן בימי בראשית כתיב מקודם תוהו ובהו וחושך, אחר כך יום השישי ויכולו, בששת ימי בראשית זהו תוהו ובהו ואדם צריך לגשש איפה השבת נמצא, אחר כך יום השישי ויכולו, מהו הלשון ויכולו, אלא חתם השי"ת שמו על גמר הבריאה, כתוב 'יום השישי ויכולו הישמים, ר"ת שם הוי"ה, הקב"ה חתם שמו על גמר הבריאה שהיה בשבת קודש, כמו שאיתא במדרש ויכולו, שהקב"ה חתם שמו על המילים האלו.**

כשנעקר תוהו ובהו נראית מלאכת שמים וארץ, כשהלך התוהו ובהו אז פתאום ראו השמים והארץ וכל צבאם, והתגלה כל היופי של העולם, היופי הוא לא החיצוניות של העולם רק הפנימיות, וזהו העניין ללכת לפעלד לראות את הפנימיות שבכל דבר, כי בתוך העיר יש שם יד האדם ומלא חיצוני, הקב"ה עשה את העולם עם תוהו ובהו ואנשים באים ומוסיפים עוד תוהו ובוהו, מקום הכי פחות תוהו ובהו זה בפעלד, וכן ללכת בשבת לפעלד זהו עוד יותר דבר גדול, שאז אפשר לגלות את הפנימיות שיש בתוהו ובהו.

איתא במדרש אמר רבי אליעזר בשם רבי יעקב, משל לאמבטי שהיתה מלאה מים, והיו בו שני דיוסקוסים נאים, כל זמן שהיתה מלאה מים, לא היתה מלאכת דיוסקוסים נראית, רוצה לומר, שהיתה על תחתית האמבטי שני ציורים עגולים נאים מאוד, אך לא נראו מפני המים,

כיון שפסקה קילוח המים שמקלחת לתוך האמבטי וניער המים שבתוכה ונתרוקנה האמבטי, נראית מלאכת דיוסקוסים. כך, כל זמן שהיה העולם תוהו ובוהו, לא נראית מלאכת שמים וארץ, כיון שנעקר תוהו ובוהו מן העולם מדמה תוהו ובוהו לסיגים בכסף, נראית מלאכת שמים וארץ, הדא הוא דכתיב ויכלו השמים והארץ.

דהיינו הקב"ה נותן לך את התוהו ובוהו כדי שתוכל לחיות עם הפנימיות, כי בלי תוהו ובוהו אדם היה לוקח את זה לעצמו, א"כ חטאתי נגדי תמיד ומכאובי נגדי תמיד ואז ושויתי ד' לנגדי תמיד, א"כ דווקא על ידי האפסיות שלנו אפשר להגיע לפנימיות ולראות את הקב"ה, אבל בלי שום תוהו ובוהו אז אי אפשר לראות את הקב"ה בכלל, א"כ דווקא על ידי התוהו ובוהו זה מחזק את הפנימיות ואת הקשר להקב"ה, אבל אסור לתת לתוהו ובוהו לשלוט עליך אלא אתה צריך לשלוט על זה ולהשתמש עם זה להגיע להקב"ה ולא לקחת ח"ו שום דבר לעצמו, רבי עקיבא דווקא על ידי ארבעים שנה הראשונות שלו זה מה שהחזיק אותו כל השנים אח"כ.

לכן נקרא שבת ברית ונקרא שלום, א"כ דווקא אחרי ששת ימים נקרא שבת, כי הקב"ה החביא את עצמו בעולם מלשון נעלם, נכון שגם שבת הוא עולם אבל שם הוא מעין עולם הבא, ושבת נותן לך את הכוח לראות את הפנימיות, בלי שבת לא היה אפשרי להגיע לפנימיות, ובלי ברית לא היה מצב להגיע לשבת, **על ידי דמתעברין מיניה כל סטרא אחרא, ונגלה הברית בזמן**. אבל רק יהודי יכול לשמור שבת אבל גוי לא יכול לשמור על שבת, כי גוי ששבת חייב מיתה, כי היות שהוא לא יכול להגיע לפנימי ואז הוא יכול רק להחריב מה שיש.

בזה"ק איתא: ווי ליה למאן דחאב באות שבת, ובאות ברית מילה, כאלו אעקר ליה מאתריה ואהדר עלמא לתוהו ובוהו. אדם שלא שומר על שבת ועל ברית מילה, אז כאילו עקר את העולם והחזיר את כל העולם לתוהו ובוהו.

ועוד איתא שם: תא חזי, כד אתקדש יומא במעלי שבתא, סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמא, מאן סוכת שלום, דא שבתא, וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבא כלהו טמירין ועאלין בעינא דריחייא דנוקבא דתהומא רבא וכו'.

עד עכשיו דברנו על עולם שזה ארץ ישראל, שנה שזה שבת, עכשיו נדבר על נפש, שזה ערלה, אדם צריך לעשות ברית מילה שזה התוהו ובהו שלו בעולם, הפרי הארץ אומר שאם לא מורידים את הערלה אז אי אפשר להגיע לפנימיות, וברגע שעושים ברית מילה זה מכחיש את התאוות ואפשר להגיע לפנימיות ולארץ ישראל ושבת, ולכל מקום בעולם. מישהו שאל ר' אשר מה הוא צריך לכוון בעת ברית מילה של בנו, ענה ר' אשר להוריד את הערלה שלך, נכון חיזוני זה ערלה של בשר אבל יש ערלה פנימי, שזה תוהו ובוהו.

בזה"ק איתא: תלת קליפין אינון בערלה, ועליהו אתמר והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך, ועד דאתפרע האי פריעה איהי לא אתגליא בעלמא ולא יהא אות בעלמא, כד אתעבר מיניה ערלה ופריעה, מיד אתגליא אות בעלמא. מל ולא פרע כאילו לא מל, צריכים להוריד את כל הקליפות שיש. **וכמו כן בנפש יש ערלה שהוא תוהו ובוהו, ובהסיר הערלה נגלה הברית, ונקרא שלום**.

בשפ"א (תרנ"א) איתא: הנני נותן כו' בריתי שלום, כי חתימת אות ברית קודש נקרא שלום, כמו שבת שנקראת שלום, ועל זה חתם השי"ת שמו, כמו שכתוב יום השישי ויכולו השמים, ר"ת שם הוי-ה, ולכן חתם שמו יתברך במצות המילה, כדאיתא מי יעלה לנו השמימה, ר"ת מיל"ה ס"ת הוי-ה.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. **והתם שמו יתברך באות ברית קודש, כמו שאומרים ועל בריתך שחתמת בבשרנו.** וכן אומרים בברכת אשר קידש ידיד אחר המילה, וצאצאיו חתם באות ברית קודש.

בזה"ק איתא: מאן דנטיר האי רשימו כאלו נטיר שמא קדישא, ומאן דמשקר בהאי רשימו כאלו משקר בשמא קדישא, דהאי אתקרי חותמא דגושפנקא דמלכא. דכל בר נש דנטיר האי רשימו לתתא, דאיהו אות ברית, אות שבת, איהו רשים וחקיק לעילא, ונהיר לעילא, ומניה מזדעזעין עלאין ותתאין, כמה דאת אמר וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך, שם יה-וה ודאי, דא ההוא רשימו דאות ברית מילה, ואות דשבת, ומאן דמשקר לתתא ביה, אתעבר גליפו דיליה מלעילא, בההוא זמנא שלטין עליה כל מקטרגין עלאין ותתאין. אם שולטים עליך כל מיני מקטריגים או שאתה כועס, תיידע לך שמשחו לא בסדר כאן.

ועוד איתא שם: פקודא דברית מילה, בגזירו דערלה ופריעה, כמה דאיהו אעבר מההוא אבר כל אלן קליפין דאלקים אחרים, ותקין ביה אתר לשריא ביה שכינתא תמן, דאיהו אות ברית מילה, קודשא ברוך הוא אעבר מניה כל מלאכי חבלה ומקטרגין דלא יקרבו לגביה, בגין דשמא דה' שריא עליה, דתשכח ליה באלין תיבין מי יעלה לנו השמימה, ראשי תיבין מיל"ה, וסופי תיבין יהו"ה.

ר' אשר היה שכתוב כשעולים למעלה מחכים לנו מלאכי חבלה, אבל אמר מי שחי בעולם עם סיבות ואין מציאות, אז גם שמה יגיד להם שאנחנו לא מכירים אתכם והם יברחו ממנו, אבל מי שחי כאן חיצוני וכאילו שיש כאן מציאות אז אפילו שאתם אומרים למלאכי חבלה אנחנו לא מכירים אתכם, הם יגידו לנו בחזרה יענקעל אתה מכיר כמו שאתה הכרת את החיצוניות של יענקעל תכיר גם אותנו. דהיינו על ידי שאדם מעריך את הפנימיות וחי שהקב"ה נמצא בכל דבר, אז הפנימיות הזאת מקשר אותו להקב"ה.

וכמו כן בארץ ישראל היה מקודם תוהו ובוהו, ואחר כך זכו בני ישראל להוריש אלה האומות, ונגלה להם ברית שלום, ולכן מזכירין בברכת הארץ ברית המזון, כי על ידי הברית נכנסו לארץ. רק בני ישראל יכולים לזכות לארץ ישראל, משא"כ אומות העולם אין להם שום שייכות עם זה.

וז"ל המדרש: אם מקיימין בניך את המילה הן נכנסים לארץ, ואם לאו אין נכנסים לארץ, כתיב וזה הדבר אשר מל יהושע, דבר אמר להם יהושע ומלך, אמר להם, מה אתם סבורין שאתם נכנסין לארץ ערלים, כך אמר הקב"ה לאברהם אבינו ונתתי לך ולזרעך אחרריך את ארץ מגורריך את כל ארץ כנען לאחוזת עולם, על מנת ואתה את בריתי תשמור אתה וזרעך אחרריך לדורותם.

ובנזר הקודש איתא: אם מקיימין בניך את המילה הם נכנסין לארץ ואם לאו אינם נכנסין לארץ, והטעם, כי בהיות דבק בהם טומאת הערלה שהוא מטומאת ארץ החיצונים, לא יזכו ליכנס אל ארץ הקדושה, ואף אם יהיו בתוכה לא יתדבקו בקדושתה, והיינו דכתיב בתריה ואתה את בריתי תשמור גוי. ובריקאנטי איתא: הטעם להזכיר בה ברית בברכת המזון, בברכת הארץ, כי כשנכנסו ישראל לארץ מלו, שנאמר ושוב מול את בני ישראל שנית. וסוד הענין הוא, כי לא היו ישראל ראויין ליכנס לארץ עד שימולו, כי הערלה מטמאה את הארץ, ובספר הזוהר אמר קב"ה ליהושע, ישראל אטימין אינון ולא אתפרעו ולא מתגלייא קיימא דילי, ואת בעי לאעלאה לון לארעא ולאכנעא שנאיהון, שוב מול את בני ישראל שנית, ועד דאתפרש ואתגלייא האי ברית לא עלו לארעא ולא אתכנעו שנאיהון.

בשפ"א (תרנ"א) איתא: ובכוח שמירת הברית כבשו ארץ כנען, ולא לחנם נזדמן כאן הנסיון בבנות מואב ופעור, בלעם רצה שיחטא בני ישראל, כי ידע שכל עוד שהם חוטאים אז חסר

להם הפנימיות ואז הם לא נכנסים לארץ ישראל וברגע שלא יחטא אז הם חיים עם הפנימיות ואז נכנסים לארץ ישראל. ועוד איתא שם, (תרג"ו) וזה היה עצה של בלעם הרשע, כי ידע כי כניסת בני ישראל לארץ ישראל בכוח זה האות ברית מילה, ולכן החטיא אותם שלא יוכלו לכנוס לארץ ישראל. וכן אברהם אבינו לא היה לו ילדים עד שהקב"ה אמר לו וכרות עמו הברית, בשפ"א (אחרי תרג"ז) איתא: ועל ידי ברית המעור ירשנו את הארץ, כמו שנאמר לאברהם אבינו בבשורת הארץ ואתה את בריתי תשמור, ולכן בעריות כתיב כמעשה ארץ כנען כו' לא תעשו, שירושת הארץ תלוי בברית המעור. דהיינו אחד שחי פנימיות יכול לקבל ארץ ישראל וכן כל דבר, אחד שלא חי פנימיות אלא חיצוניות אז לא זכאי לקבל שום דבר.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. זה שכתוב וכרות עמו הברית, פירוש, ברית המיוחד שכולל עולם שנה נפש, דהיינו על ידי הברית שעשינו אנחנו מקושרים עם הקב"ה בכל הבחינות. בשפ"א (לך תרג"א) איתא: פירוש, כי בהכרח יש ענין דביקות בשורש הבריאה אל הבורא יתברך, וזאת הנקודה התקשרות כל העולם בו יתברך, נמסר לאברהם אבינו ע"ה, כמו שכתוב והיתה בריתי בבשרכם.

זה שכתוב וכרות עמו הברית, פירוש, ברית המיוחד שכולל עולם שנה נפש, על הברית אדם יכול לקשר את עצמו להקב"ה, וכן כל העולם וכן בכל שנה וכן כל אחד איפה שנמצא יכול להתחבר להקב"ה. לתת כו' ארץ הכנעני כו'. ועל ידי זה לתת לזרעו הברית שנסתר בעולם, כנ"ל. והיות שיש לכם ברית אני יכול להביא לכם את ארץ ישראל.

ובזה הברית שורה הברכה, כל פעם שאתה מתחבר עם הקב"ה בפנימיות שם כפרץ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, כמו שכתוב בשבת ויברך כו' יום השביעי, וכולהו ברכאין בשבתא תליין. מי שחי עם הפנימיות אז על ידי איתערוותא דלתתא אז הוי תוספת מרובה על העיקר, ונמצא חן בשכל טוב ועיני אלקים ואדם, מי שחי עם הפנימיות יש לו חן וברכה.

ר' אשר היה אומר בחור שקשה לו עם שידוכים אברך שקשה לו עם ילדים או עם פרנסה, תיידע לך כשאתה עובר את הקושי אתה מגיע לכזה בהירות ופנימיות בהקב"ה הרבה יותר אם זה היה הולך לך קל, הקב"ה נותן לכל אחד את הקושי שלו ששם הוא צריך לגלות את הפנימיות, ולהמשיך שם נשמה קדושה וטהרה, א"כ לפי התוהו ובוהו שיש תיידע לך איזה פנימיות אתה צריך לגלות שם, א"כ רק בני ישראל קיבלו את השבת ירושלים וארץ ישראל, שהם יכולים להגיע לפנימיות בכל דבר.

וכן בציון, שם צוה ד' את הברכה. הפרי הארץ כותב במכתב ברגע שאנחנו מחזיקים את ארץ ישראל אז כל העולם ניזון מארץ ישראל. הרה"ק רבי מנדעלע זי"ע אמר פעם שמיד במוצאי יו"ט הוא מוציא מכתב לכל העולם שכולם יתמכו בעניי ארץ ישראל, ואז כל התפילות שלכם יעלו דרך הכנרת ויטבלו שם ואח"כ יעלו לבית המקדש.

וכן בנפש, הברכה באות ברית דעביד תולדין, ועל ידי הברית זוכין להמשיך נשמות מעולם העליון, אם יהודי יהיה בין מליוני גויים תמיד תכיר אותו, אבל לא בגלל החיצוניות שלו, אלא בגלל הפנימיות שיש לו ועל האיכות שיש לו ועל הנשמה שיש לו, ונקרא שלום, כדאיתא לא נקרא אברהם אבינו תמים עד שנימול. השלימות נקרא ככל שאתה חי יותר פנימי, למה נקרא ישראל שולמית, מלך שהשלום שלו, השלימות הוא לא בחיצוניות אלא בפנימיות, וככל שאני מחובר להקב"ה אני יותר בשלימות.

שיעור א'

יום א' כ' תמוז

איתא בשפ"א (תרס"ד) במדרש גדולי עולם ברחו ואני לא נתתי אתכם לברוח לכן אמר הקב"ה למשה כתוב המסעות כו'. וז"ל המדרש: הלכה מי שהיה נרדף מן הגויים או מן הליסטים מהו שיחלל את השבת, כך שנו רבותינו מי שהיה נרדף מן הגויים או מן הליסטים מחלל את השבת בשביל למלט את נפשו, וכך אנו מוציאים בדוד כשביקש שאול להרגו ברח ממנו ונמלט, אמרו רבותינו מעשה שבאו לגדולי ציפורי כתבים רעים מן המלכות הלכו ואמרו לר' אלעזר בן פרטא רבי כתבים רעים באו לנו מן המלכות מה אתה אומר נברח והיה מתיירא לומר להם ברחו.

ואמר להם ברמז ולי אתם שואלים לכו ושאלו את יעקב ואת משה ואת דוד מה כתיב ביעקב ויברח יעקב, וכן במשה ויברח משה, וכן בדוד ודוד ברח וימלט, וכה"א לך עמי בא בחדריך, אמר להם הקב"ה וכאלו כל גדולי עולם יראו וברחו מן שונאיהם כל אותן מ' שנה שעשיתם במדבר לא הנחתי אתכם לברוח אלא הייתי מפיל שונאיכם לפניכם במה שהייתי עמכם, ולא עוד אלא כמה נחשים וכמה שרפים וכמה עקרבים היו שם שנאמר נחש שרף ועקרב ולא הנחתי אותם להזיק אתכם, לכך אמר הקב"ה למשה כתוב את המסעות שנסעו ישראל במדבר כדי שיהיו יודעים מה ניסים שעשיתי להם מנין ממה שקרינו בענין אלה מסעי.

במשך הדורות תמיד יש שאלה האם לברוח ממקום סכנה או לא, בשואה היה כזה שאלה בין הגדולים האם לברוח או לא, וכן במלחמת המפרץ שאלתי את ר' אשר האם לברוח או לא, וכן עכשיו האם להיות בבית או לא, ברור שיש חלק הלכה מה צריכים לעשות ומה אסור לעשות, רק השאלה בחלק הרגשי ועל פי הדרך מה עלינו לעשות?

כי הדרך לברוח מן הסכנה. טבע של אנשים הוא כשיש סכנה מיד בורחים, וכן כל חיה וכן כל בהמה כשיש סכנה בורחים. והקב"ה הביא את בני ישראל באותן הדרכים המסוכנות כמו שכתוב ימצאהו בארץ מדבר. ויציאת מצרים וכל המסעות היה הכל דרך ולימוד לבני ישראל לדורות להיות נושעים בתוך המיצר עצמו שלא לברוח רק למצוא דרך תוך המיצר עצמו. הפרי הארץ כותב שזה שבני ישראל חזרו היה חלק מן המסעות, וללמד אותנו שצריכים למצוא את הקב"ה בכל מקום, ועל הנפילה שחזרו זהו חלק מהעלייה שאח"כ. דהיינו כשיש צרה אז אנא מפניך אברח אין איפה לברוח, כשיש מצב של צרה צריכים למצוא את הקב"ה בתוך הצרה, כי הצרה הוא לא מציאות אלא סיבה בשביל מן המיצר קראתי י-ה, בלי המיצר ובלי הכאב אי אפשר להגיע לכזה בהירות בעבודת השם, ורק על ידי הכאב שהיה לך לפני זה.

ועל זה איתא המדריכנו על במות אויבינו. אפילו שהיו נכשלים בדרך, אבל על ידי שאני חי בכל דבר שזה לא מציאות אלא סיבה, וכל מה שהקב"ה נותן לנו את ההסתרה הוא למנף את האמונה ואת הדביקות ואת השגחה, אז הוא בדרך הנכונה. ולכן כתיב ולא אמרו איה ד' המעלה אותנו מארץ מצרים המוליך אותנו במדבר כו' שכשבא עת צרה צריכין לזכור ביציאת מצרים ובאלה המסעות להיות נושע תוך המיצר. אדם כשמגיע לו מיצר הוא יכול להאשים את כולם, הוא יכול לברוח או רגשי ולחיות הכחשה, או לברוח פיזית, אבל כאן העיקר הוא חלק האמונה מזה לא לברוח ולמצוא שם את הקב"ה.

מסופר על הרה"ק מבעלזא זי"ע כשברח ממלחמת העולם השנייה, פתאום אמר לנהג לעצור את הרכב, ויצא והתיישב על אבן לעשר דקות, והגבאים להם זה היה כעשר שעות, אח"כ עלה בחזרה והמשיך בדרך וניצל. אח"כ כשעלה לארץ ישראל, אמר באמצע הדרך הרגשתי שאני

מאבד את השפיות שלי ואת הדעת שלי, א"כ אני בלי הקב"ה, וממילא אמרתי לחכות עשר דקות וככה יחזור לי את הדעת ואז אפשר להמשיך הלאה בדרך.

וכן מסופר על הבריסקער רב שבאמצע לברוח מהרשעים במלחמת העולם השנייה, חשב בדעתו על מה שכתב בספר נפש החיים על אין עוד מלבדו, שאם את חי עם הקב"ה אזי שום אדם בעולם לא יכול להזיק לך, וזה מה שהחזיק אותו במשך כל המלחמה. דהיינו החלק הרגשי ועל החלק של האמונה על זה צריכים לעבוד לא לברוח מהמקום צרה.

ולכן נקבע פרשה זו בין המצרים, על הזמנים האלו כתוב כל רודפיה השיגוה בין המצרים, דהיינו כל רודפיה מי שרוצה להגיע להקב"ה, אז בין המצרים ברגע שאתה בכאב או כפי שכתוב בעבודת ישראל שעכשיו המלך נמצא בשדה אפשר יותר למצוא את הקב"ה מאשר בלי כאב או כשהוא נמצא בבית. **דאיתא הקב"ה עונה בעת רצון ועונה בעת צרה**. אנו אומרים אותו בענני בסליחות, והכוונה ברגע שזה זמן של צרה אז זה אנכי ארד עמך ואנכי אעלך גם עלה, דהיינו בזמן של צרה אפשר להגיע להקב"ה הרבה יותר מזמן שאינו של צרה.

וכתיב מן המיצר קראתי יה. קריאה הוא דביקות. אנשים שמדברים אחד עם השני זה מדבק אותם להיות ביחד ובאחדות גמור, שגם מתוך המיצר נמצא דרך דביקות אל הבורא, דהיינו ברגע שאתה מבין שאתה לא מבין אתה מגיע להקב"ה, הבעש"ט הק' אמר אחרי שהשגתי את כל השגתי אני טיפש ומאמין, אדם שחי עם הקב"ה יודע ומאמין שמאחורי כל דבר נמצא הקב"ה, ועצם ההתבוננות והשתוקקות זה מביא אותו לקשר בורא, הקשר בורא נהיה על ידי מצבים שאני לא מבין ולא משיג, השפ"א כותב השבוע שזה אפילו בדמיונות וזה אמת לאמיתו, בסופו של דבר הקב"ה אינו גוף ולא משיגי הגוף והוא רק הנך אחד בכל הדמיונות.

כמו שכתוב במדרש ואתחנן ביצור לשון אחד מעשרה לשונות של תפילה, דכתיב בצר לי אקרא ד', דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה, והוא הבטחה לדורות שבכל מיצר של בני ישראל נמצא אתם התורה, כמו שכתוב עמו אנכי בצרה, ר' אשר היה אומר תיידע לך שהכאב שיש לך הוא לא יותר מלק לעומת הכאב שיש להקב"ה מהפגמים שלנו.

לכן ויכתוב משה כו' מוצאיהם למסעיהם הרי שנעשה תורה מכל אלה הדרכים המסוכנים. במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, הקב"ה הוריד אותנו לכאלו מקומות מסוכנים לא בגלל שרוצה להעניש אותנו אלא בגלל שרוצה למנף אותנו לכזה קשר בורא שבלי זה אי אפשר להגיע לשם, א"כ מכל איפה שאנחנו נמצאים בסופו של דבר נעשה מזה תורה שלימה.

ואיתא במדרש גם הוא חכם ויבוא רע, הוה ליה למימר ויבוא טוב, כי הלא מאתנו לא תצא הרעות, אלא רק ללמדך שגם הרעה שהוא מביא לעולם בחכמה מביא. באין סוף שם אין רע כלל, אבל למטה איפה שיש הצמצום שם זה נראה לנו כאילו שיש רע, אבל תיידע לך שהרע הזה שנמצא שם זה מהקב"ה והוא תכנן אותו מדיוק, וזה נקרא גבורה שבחסד, אפילו שזה גבורה אבל זה עם חסד, אבא לוקח את הילד שלו לרופא לנתח אותו, מצד אחד זה גבורה כי הולכים לנתח אותו ומצד שני זהו חסד כי הולכים לרפאות אותו על ידי זה, נכון חיזוני זה גבורה אבל הפנימי הוא חסד, א"כ כל רע שהקב"ה מוריד מלמעלה הוא עושה אותו עם חכמה ביחד.

פירוש למילף מיניה חכמתא. כל מה שהקב"ה מביא לעולם בא מחכמה שזה בעצם בשורש שלו טוב מאוד. **כמו שכתבו המפרשים בפסוק לך ד' החסד כו' כי אתה תשלם לאיש כמעשהו**. כל מה שהקב"ה נותן לנו זהו חסד, אבל עושה כאילו שזה כמעשהו, פירוש שהקב"ה משלם מדה במדה כמעשהו, כדי ללמוד מן העונש איך לתקן החטא. זה החסד. אמרנו מהמהר"ל שמהשילי אתה יכול ללמוד איך להתנהג עם החיובי, דהיינו צריכים

ללמוד מהיצר הרע איך להילחם עם היצר הרע, א"כ כל דבר שכואב בא ללמד אותנו שזה לא להכשיל אותנו אלא לחשל אותנו.

נמצא הכל תורה, ובני ישראל צריכין לבוא לדביקות הבורא בכל העיתים. הפרי הארץ אומר לעולם יהא רך כקנה, אדם צריך לדעת ולהיות מוכן שהכל זה הקב"ה, וממילא ברגע שהוא בא למצב של לא נודע יישאר לו רשימה מהמצב של לחיות עם הקב"ה, א"כ בכל דבר עבודה שלנו הוא למצוא איפה יש שם הקב"ה, ואדם שהולך בדרך הזה מגיע לדביקות בהקב"ה.

כמו שכתוב בקהלת כתוב כ"ד עיתים, **עת לבנות ועת לשחוק לפעמים באין אל השורש על ידי שמחה ולפעמים על ידי בכיה**, אדם יכול להגיע להקב"ה לפעמים על ידי שמחה או על ידי בכיה, כל פעם הקב"ה מוביל אותך איך שאתה הולך להגיע אליו ית', וברגע שנותן את זה צריכים לדעת שזה בא ממנו והוא נותן לנו את הכוחות לזה ורוצה למנף אותנו למקומות כאלו שלא היינו יכולים להגיע בלי זה.

עונה בעת רצון בחינת תפלה למשה. גימטריה רצון עם הכולל. **ועונה בעת צרה בחינת תפלה לעני.** אדם איך שהוא יהיה תמיד צריך לדעת שיש לו את אפשרות לחיות שם בתוך הכאב עם הקב"ה, איך לעשות אותו למעשה זה משהו אחר, אבל על החלק הרגשי ועל החלק הרוחני על זה יש לנו עבודה לחיות עם הקב"ה שם בתוך הכאב.

וכן איתא בשפ"א (תרס"א) **במדרש גדולי עולם ברחו ובני ישראל במדבר לא הנחתי אתכם לברוח כו' ע"ש.** דכתיב עמו אנכי בצרה, ולכן איש ישראל צריך לבטוח בד' להיות נושע תוך הצרה, כמו שכתוב מן המיצר קראתי ולא לברוח מן המיצר, וזהו בחינת יעקב דכתיב ביה ויצר לו. ולכן הוקבע פרשה זו בין המצרים שבימים האלה נסגר הבריחה מבני ישראל וצריכין לזכור במסעות האלה להיות נושע תוך המיצר עצמו, ועל זה כתיב ולא אמרו איה ד' כו' המוליך אותנו כו' בארץ ציה כו'. כי בודאי היה הזמן מוסתר לאותו הדור, אבל אם היו זוכרין ביציאת מצרים ובמסעות האלה היו נושעים תוך המיצר. ובכל עת שנסגר הדרך בפני איש ישראל. הכל רק כדי שישתכל האדם כלפי מעלה לשעבד הלב לאביו שבשמים.

במלחמת המפרץ נכנסתי לר' אשר ושאלתי אותו האם לברוח או לא, וענה לי לברוח. ומצד שני אמר לכמה אנשים לבוא לארץ ישראל, כי עכשיו אתם יכולים לזכות בכאלו מעברים שבחיים שלכם אתם לא תעברו כזה דבר ואתם יכולים לזכות בבהירות גדול מאוד בהקב"ה. והכוונה כל אחד לפי הנפש שלו, אם אתה מסוגל לזה אז בבקשה תגיע לארץ, אבל אם אתה לא מסוגל לזה אז באמת צריכים לברוח מכאן.

שיעור ב'

יום ב' כא' תמוז

איתא בשפ"א (תרמ"ו) במדרש זאת הארץ אשר תפול לכם. לכאורה מהו הלשון 'תפול', ומה צריך ליפול כאן? לכם היא ראויה כו' חבלים נפלו לי כו' אף נחלת שפרה עלי כו'. לבושו נאה לו הוא נאה ללבושו ע"ש. ברגע שאתה מקבל סימן שזה שלך, והקב"ה נותן לך אז את הכוח לזה, והוא רוצה למנף אותך למקום שזה בדיוק בשבילך. אמרנו בשבוע שעבר כשחילקו את ארץ ישראל כל אחד קיבל את החלק הפרטי השייך לו מיוחד.

אלא איתא בשפ"א (תרל"ט) בפסוק זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה כו'. ובמדרש שהראה הקב"ה למשה רבינו ע"ה דור ודורשיו כו'. כי בודאי הכנענים לא ראו מעולם בחינת ארץ ישראל. לגוי אין נפק"מ בין ארץ ישראל לשוויץ ולבארא פארק, ואכן על ידי הכנת בני ישראל בכניסתם לשם בני ישראל זכו להגיע ולראות את הפנימיות של ארץ ישראל, וכמו שמשופר שיום אחד הרה"ק הבית עין זיי"ע עשה סעודה, כי זכה לראות איך שהאבנים של ארץ ישראל מאירים כמו יהלומים, והכל תלוי כפי הכנת בני ישראל כשנכנסים לארץ ישראל.

אז ירד משמים בחינת ארץ ישראל לארץ ישראל הגשמי, וכמו שאמרנו דיש ארץ ישראל של מעלה ויש של מטה, שבת עילאה ושבת תתאה, בית המקדש של מעלה ושל מטה, וכן כל אחד יש לו שם למעלה ושם למטה, הכל תלוי כפי הכנת בני אדם לדבר. כמו שאמרו ז"ל בית המקדש שלמטה מכוון כו' נגד בית המקדש של מעלה, וכמו כן ארץ ישראל וירושלים. וזאת הארץ הפנימיות הראה הקב"ה למשה רבינו ע"ה, דהיינו כשראה משה רבינו את ארץ ישראל לא הלך לראות את נדל"ן שיש שם ואת הגולן שיש שם, אלא ראה את הפנימיות שאפשר להשיג בארץ ישראל, כי בני ישראל הם גבולים שיוכל להתפשט הקדושה בתוכן.

ולכן על ידי כניסת הי"ב שבטים לגבולותיהם אז תיפול הארץ בנחלה. לכן צוה ד' יתברך שלא יניחו מהכנענים. כי הארץ העליונה לא תוכל לסבול אותם כנ"ל. וכן נוהג בכל איש פרטי גם כן, אפשר להקשיב לשיעורים של השפ"א, ואז יש לך מה להגיד בליל שבת בשולחן מה ששמעתי במשך השבוע, או שאפשר להפנים את הדיבורים ולהשתנות לגמרי. כפי הכנת התורה בלב ונפש, אפשר ללמוד תורה רק בידע ואפשר ללמוד תורה להגיע להקב"ה ולתיקון המידות, מה שאתה מחפש בתורה את זה תמצא שם, אז ד' יתברך משרה בו הקדושה כמו שכתבו חז"ל קדוש שרוי בתוך מעיו.

ובשפ"א (תרמ"ה) איתא: וזהו שכתוב ראו דבר ד'. ואיך שייך ראייה על הדיבור, אך כמו שנתן הקב"ה התורה בקול ודיבור כן נתן להם התורה בבחינת עשיה בארץ ישראל ובבית המקדש שנתגלה הקדושה בפועל ובעובדא וזה היה עבודת בית המקדש. וזהו עיקר השמחה שהיה בירושלים משוש כל הארץ. כמו שמח בחלקו. שכשכל אחד מכיר מקומו ושורשו זה מביא שמחה. אבל אחד שלא מכיר את המקום שלו הוא לא יהיה בשמחה אף פעם. וברגע שאדם מוצא את המקום שלו ויודע שהקב"ה הביא לו את זה, ונותן לך את הכוח להיות שם, ורוצה למנף אותך למקום שלא הייתי מגיע בלי זה, אז אדם מגיע לשמחה. לכן אמר אם ארץ מאפליה. כי ארץ ישראל האיר לכל אחד לידע את מקומו ושורשו.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. הענין כמו שכתבתי במקום אחר. כאשר נכנסו בני ישראל לארץ ישראל ירד הארה משמים משורש ארץ ישראל שלמעלה, כי יש ארץ ישראל של מעלה ויש של מטה, וכאשר נכנסו בני ישראל לארץ ישראל נפתח להם לא רק הידע אלא גם הנפש והפנימיות שלהם להקב"ה, וזהו שכתוב אשר תפול. כשאני מכין את השיעור אני יכול ללמוד

כמה קטעים בדברי השפ"א עד שנתפס לי קטע שזה מעורר אותי, וכן מה שאני שולח כל יום סתם לשלוח קטע או תורה שאני בעצמי לא התעוררתי מזה זה שום דבר, וברגע שזה תפס אותי אני יכול לעורר עם זה עוד אנשים, אבל כל זמן שאני עוד לא שם איך זה יכול להשפיע לאחרים.

ועכשיו ברגע שבני ישראל החליטו ללכת ולחיות עם פנימיות אז אפשר להיכנס לארץ ישראל ולקבל משם מה שהארץ יכול לתת לך. **אכן כמו שנתגלה הארה וקדושה בארץ ישראל בבוא בני ישראל לשם כמו כן ירדה הארה וקדושה לנפשות בני ישראל בבואם לארץ ישראל.** היו כאלו שבאו לר' אשר והלכו הלאה והיו כאלו שבאו ונתקעו שם, הכל תלוי איך היה הכנה לפני שהגיע, אם הוא הגיע עם הכנעה וכדי לקבל בסוף נשאר, אבל אלו שהגיעו לבדוק מה זה לא נשארו בסוף שם, כי החליטו כמו שיש מהלך כזה יש גם מהלך כזה.

כמו"כ כשנכנס שבת יש שבת עילאה ויש שבת תתאה, רק השאלה מה אתה מחפש מהשבת, לשבת בטיש עם דגים ועם עיתונים זהו שבת תתאה, אבל לשבת בטיש ולדעת ששבת לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא זהו שבת עילאה. **כמו דאיתא בשבת קודש יורדת נשמה יתירה. והיינו שאין כל הזמנים מוכנים להתגלות הנשמה כמו בשבת קודש. כמו כן אין כל המקומות ראויים להתגלות הנשמה, הבעש"ט הק' ותלמידיו רצו להגיע לארץ ישראל, אבל לא בשביל חתיכת נדל"ן שיש, אלא בשביל הנשמה והפנימיות שאפשר להגיע כל מי שנמצא כאן, ולכן בארץ ישראל ירדה להם רוח חדש.** וזהו תיפול לכם, שכל יום כל אחד מקבל געדאנק חדש מארץ ישראל.

הרב דושינסקי זצ"ל פגש בחור באמצע הסדר שמטייל ברחובות, ושאל אותו מה בחור עושה בכזה זמן ברחוב, הבחור לא ידע מה לענות ואמר אני מקיים מצוה לגלות ד' אמות חדשים בארץ ישראל, ענה לו הרב דושינסקי אבל רק ד' אמות ולא יותר.

וזהו שכתוב חבלים כו' אף נחלת שפרה עלי ממש. כמו שכתוב צדק לבשתי וילבשני כו'. הקב"ה נתן לנו את השבת ואת הנשמה יתירה, תן לנו ארץ ישראל, נתן לנו את הספר שפת אמת ואת הפנימיות של הספר, ומה אנחנו צריכים לעשות, אלא ר' אשר אמר שאנחנו צריכים לחיות את הסכנה, **ולכן הזהיר הכתוב שלא להשאיר מרשעים כי הם היו מעכבים התגלות הקדושה.** וברגע שאדם לא חי את הסכנה מעכב את הקדושה, יש כאלו שמקשיבים לשיעור אבל באמצע עושים עוד דברים אחרים, בסוף השיעור יגמר וילך לו ואתה תישאר עם כולם, הרבי בחיידר אמר אני לא יודע אם זה נכנס באוזן אחד ויצא מאוזן השני או שזה בכלל לא נכנס, אבל כדי שאדם יקשיב לשיעור הוא חייב לעזוב את הכל ולדאוג שיהיה שקט בסביבה שלו.

וזהו הקובע מקום לתפילתו, כי הקב"ה נותן לך הארה משמים איפה שאתה נמצא, רק אתה צריך לדאוג שיהיה מקום נקי ויהיה מסודר, שיהיה לך הסידור שלך ומה שאתה צריך, וגם שיהיה לך מזגן טוב, העיקר שיהיה לך כל דבר מסודר שלא יהיה לך הפרעות בתפילה, בכלל אדם שמסתובב בתפילה הוא בכלל לא אתנו, אולי יש אנשים שיכולים אבל אני רק מתחיל לזוז אני כבר לא כאן, העיקר כל אחד שיעשה אותו בצורה שלו שיהיה כאן בתפילה שיהיה לו אפשרות להתרכז בתפילה ולהגיע לראות את הקב"ה.

ולכן הזהיר הכתוב שלא להשאיר מרשעים כי הם היו מעכבים התגלות הקדושה. השפ"א אומר מחה תמחה, אתה תעשה כמה שאתה יכול, כי כמה שאתה מכין את עצמו שלא יהיה הפרעות חיצוניות אבל יש עוד פנימיות שזה המחשבות זרות שיש, אבל על ידי שאדם מקדש את עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, אי"כ הקב"ה כבר יגמור את השאר ממך אני צריך שהתפילה והלימוד יהיה עם כזה חשיבות שאתה תיכנס למקום שלא יהיה לך

שם הפרעות, ואז לקל גומר עלי הקב"ה לבד מחליט האם הוא מביא לך את המחשבות או שלא או שמביא לך את זה כדי שאתה תעלה אותו להקב"ה, אתה את שלך עשית, אבל אדם שנכנס לתפילה בלי שום הכנה ועוד רוצה שהמחשבות זרות ילכו ממנו בזמן שהוא לא עושה שום דבר, זה לא עובד ככה, אלא הקב"ה אומר אני מביא לך את הקדושה של ארץ ישראל ושל השבת וכן בכל דבר שבקדושה אני מביא לך את העילאה, ועבודה שלנו הוא לחיות את הסכנה שבכל שניה אתה עלול לאבד כל מה שהיה לך.

וברגע שאתה נכנסת למקום של הפרעות אז אתה השארת את הדלת פתוח ואז ברור שנכנסים עוד יותר הפרעות, ואז אתה מעכב את התגלות השכינה שיכול להתגלות באותו רגע, כי אז אדם במתח האם כן יענו לא או שלא כן מחפשים אותו או שלא ומי מחפש אותי. **ואם היה מתגלה כל הקדושה כראוי היה תיקון גמור.** ואם בני ישראל היו מנקים הכל אז היה יכול להיות תיקון הגמור, אבל למעשה השאירו קצת מרשעים, ואז יש לנו עבודה שנשאר גם לנו עד היום הזה לגלות את הקב"ה בכל דבר ובכל מקום בעולם.

ושמעתי מפי מו"ז ז"ל על מאמר חז"ל בעודם בירדן היה על מנת לאבד כולם כו'. וז"ל הגמרא: עודם בירדן, אמר להם יהושע, דעו על מה אתם עוברים את הירדן, על מנת שתורישו את יושבי הארץ מפניכם, שנאמר והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם וגו', אם אתם עושין כן מוטב, ואם לאו באין מים ושוטפין אותיכם. מאי אותיכם? אותי ואתכם. הקב"ה צריך לכסות את עצמו בחזרה, וגם אתם לא יכולים יותר ליהנות ממה שהיה לכם עד עכשיו.

כי הגם שבמעשה לא היו יכולין לקיים הכל, אדם צריך לדעת כשנכנס לתפילה חייבים לסגור את כל המפריעים שיש, לא מדברים יותר לוקחים מקום ולקחים סידור עוטפים את עצמינו עם הטלית ומתחילים להתפלל, אני נמצא עכשיו במקום שמסלקים כל דבר שמפריע לי, ואם יש לכם מפריעים צריכים לדעת איך להתנהג אתם, אבל לכתחילה צריכים להיזהר לא להיכנס לכה מקום שיש שם דברים שמפריעים לך.

מכל מקום רצה הקב"ה שיהיה על כל פנים כניסתם לארץ על דעת כן. ממך אני צריך החלטה גמורה לסלק את כל המפריעים שיש. יש ריסט שאומר עכשיו עושים פעולה אבל הולכים למחוק את כל אנשי הקשר שיש לך, בדרך כלל אדם חושב אז פעמיים האם כן לעשות אותו או לא, אותו דבר כשנכנסים לתפילה צריכים למחוק קודם את כל אנשי קשר שיש, ולדעת שאתה נמצא עכשיו עם הקב"ה.

היה יהודי שאמר בקידוש לבנה למלאות פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מיעט, שאל אותו חברו אולי אפשר להתפשר על חצי לבנה ולמה דווקא שלם, אבל ולא יהיה בה שום מיעט, אנחנו הולכים על כל הקופה של ארץ ישראל, נכנסים לתפילה אנחנו רוצים להגיע לשיא דביקות שאפשר, וצריכים לפני זה לסלק את כל המפריעים שיש, נכנסים לארץ ישראל צריכים ג"כ לסלק כל דבר שמפריע לנו.

דהיינו אסור להישבר כשפתאום זה מופיע לך במסך, כי זה הקב"ה שולח לך, אבל עבודה שלך הוא להיכנס למקום ושלא יהיה שם שום דבר שמפריע לי בריכוז של התפילה. **וסוף מעשה ניתקן על ידי מחשבה בראשית הדבר עכ"ד.** חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, אבל ממך אני צריך את החישוב ואת הכנה שתיכנס על דעת כן, ואז הקב"ה ייתן לך את זה.

וכן מצינו בתפילת עלינו לשבח שתיקן יהושע, ועל כן נקוה לך, להעביר גלולים כו' לתקן עולם כו'. לכאורה למה יהושע כבר רוצה הכל, ושיכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון, אלא שזה היה כל רצונם. בזה אתה מראה כמה חשוב לך הקשר בורא,

כמה חשוב לך המלוכה של הקב"ה, כמה חשוב לך שד' הוא האלקים ואין עוד מלבדו, אתה צריך להפקיר כל דבר להקב"ה עד הסוף.

מסופר שפעם אחת באמצע סעודה שלישית התלהב הרה"ק הרבי מזידיטשוב זי"ע ואמר שצריכים ללמוד תורה ולעזוב את כל העסקים. במוצאי שבת בדרך כלל כל אלו שהגיעו לשבת נכנסים ולקבלים ברכת פרידה, אבל באותו מוצאי שבת אף אחד לא העיז להיכנס ולהתברך, ויצא הרבי ושאל מה קרה השבוע, ענו לו היות שהרבי דיבר חזק שצריכים ללמוד תורה ולעזוב את כל העסקים מיד כולם החליטו לעשות כן, אמר הרבי לך תגיד להם שזה היה בסעודה שלישית ועכשיו צריכים להמשיך הלאה כרגיל. דהיינו כשנכנסים לתפילה צריכים לדעת שהכל מת ואין שום דבר רק הקב"ה ותפילה ורק ללמוד תורה, וברגע שיש לך דברים אחרים באמצע התפילה אז אתה לא שם ולא שם.

כתוב בסוף הפרשה: ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינם בצדיכם וצררו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה. לכאורה שואל האור החיים הק' מהו והיה שהוא לשון שמחה, האם זה שהגויים הולכים להציק לנו זהו שמחה, וכתוב והיה אשר תותירו כו'. ובספר אור החיים הקשה כי והיה לשון שמחה. אלא אפילו שאתה לא הכרת אותם אבל ברגע שאתה בעצמך החלטת שאתה עוקר את השורשים בך הם לא ידבקו, ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא, ורע זה לא המציאות של יהודי, כי המציאות שלנו הוא טוב, ומשום הכי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, וברגע שבני ישראל נכנסו לארץ ישראל או שנכנסים לתפילה ברגע שאני מחליט שזה לא הולך להפריע לי בתפילה, אבל אפילו שזה כן הולך להפריע לך בסוף אבל ע"י התשוקה שהיה לו לפני זה הכל מסודר.

ונראה לי כי על ידי שנכנסו על דעת כן לכן אף שנשאר מהם לא נתדבקו בהם, והיה העונש שצררו אותנו עד שנתגרשנו ועתידין לחזור. היות שלא עקרנו עד הסוף א"כ עד עצם היום הזה הם נמצאים, אבל לא נתדבקו בהם. יהודי נשאר יהודי ואף אחד לא יכול עליו. שכל הטעם שצוה הקב"ה שלא להותיר מהם שלא ללמוד ממעשיהם חס ושלום. כל דבר קטן אפילו הסתכלות הכי קטנה יכול לשבת אצלך במוח שנים ע"ג שנים, א"כ אני מבקש ממך רק שתסלק אותם, כי אני רוצה לתת לך הכל ואל תפריע לי, ואני צריך שתחיה עם הסכנה כמה שאתה עלול להפריע, א"כ כל מה שיש לך לנקות לסנן ולהוציא אותם אז אתה תעשה, כי משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה, ואח"כ הקב"ה ייתן לך את הצאן של מצוה.

א"כ עבודת האדם הוא בס"ה לעשות משכו ידיכם מעבודה זרה, וכן ביעור חמץ הוא על זה הדרך, וכן יציאת מצרים צריכים אנו לדעת שאנחנו בעצם מציאות של מצרים ואתה הקב"ה חייב להוציא אותנו משם, אתה בחינה של מכאובי נגדי תמיד וחטאתי נגדי תמיד, ואז אפשר להגיע למצב של ושויתי ד' לנגדי תמיד, דהיינו אדם צריך לחיות את הסכנה שלו ואז אפשר להגיע להקב"ה.

וכיון שהתחילו לעשות המצוה כראוי לכן אפילו אם הותירו והיו לשיכים כו' אבל לא להיות כמותם וזהו השמחה כנ"ל. דהיינו אדם צריך להתנתק במחשבה מכל דבר רע, ואפילו שבפועל זה נדבק לך, אבל זה לא יכול להיכנס לפנימיות שלך כי אתה התנתקת מזה בפנימיות ושם הוא לא יכול להגיע. אדם שמגיע למקום ועושה שמירת עיניים ואוזניים ושמירת הפה, עכ"ז ולא תתורו אחרי לבבכם יהודי יש לו את הכוח אפילו שראה משהו או חשב משהו אין לו משיכה אחרי זה, דהיינו שזה לא נכנס לפנימיות שלו, ואם זה כן נכנס אזי סימן שהיה חסר לו בהחלטה שיכירו וידעו כל יושבי תבל, והיה חסר לו מחשבה לסלק את כל אנשי קשר שהיה לו לפני זה.

שיעור ג'

יום ג' כב' תמוז

איתא בשפ"א (תרנ"ג) במדרש מפני מה זכו המסעות שזכרו בתורה שקבלו את ישראל כמו שכתוב המארח תלמיד חכם בתוך ביתו כו' אתה מוצא עתיד המדבר להיות ישוב אתו במדבר כו' שיטה כו' ודרך הקודש יקרא כו' ע"ש.

וז"ל המדרש: אלה מסעי למה זכו ליכתב בתורה כל המסעות האלו על שקבלו את ישראל, בני ישראל קיבלו על עצמן להיות נע ונד, כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה אומר שנע ונד ר"ת נישט עסן נישט דאוונען, ועתיד הקדוש ברוך הוא ליתן שכרן דכתיב יששום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כבחצלת פרח תפרח ותגל ערבה וגו' ומה מדבר על שקבל ישראל כך המקבל תלמידי חכמים לתוך ביתו על אחת כמה וכמה, את מוצא עתיד המדבר להיות ישוב והישוב עתיד להיות מדבר, ומנין שעתיד הישוב להיות מדבר שנאמר ואת עשו שנאתי ואשים את הריו שממה, ומנין שהמדבר עתיד להיות ישוב שנאמר אשים מדבר לאגם מים.

דהיינו היות שהמדבר היה מוכן להיות מכניס אורח לבני ישראל, בסוף הקב"ה יהפוך את המדבר לישוב, כמו אחד שמארח תלמיד חכם בביתו יש לו ברכה בביתו, אותו דבר עתיד המדבר להיות ישוב. לכאורה מה מונח בזה שהמדבר יהפוך לישוב והישוב למדבר.

אלא מסביר השפ"א כמו עץ כל זמן שהוא עדיין מחובר לשורש זה גודל, וברגע שהוא לא מחובר אז השורש כבר לא יונק וממילא הוא לא גודל ומתייבש, אותו דבר אדם שחי עם הקב"ה ומחובר לבחינה של אין סוף ומחובר לכוח המחיה ומחובר לכוח הנולד משם הוא מקבל חיות כל הזמן, ומקבל שם עוז וחדווה וכוחות חדשים כל הזמן של אחדות שלא מקבלים כשאתה לא עם השורש, בני ישראל יש להם את הכוח הזה היות שהם חיים עם הפנימיות כל הזמן, ואז אפילו מדבר הם רואים ישוב, וכמו שאמרנו אתמול מהבית עין שבמקום לראות אבנים ראה יהלומים, משא"כ הגויים שהם חיים עם החיצוניות ולא עם הפנימיות א"כ אז אתה מנתק את העץ מהחיות.

ובסופו של דבר כשיבוא משיח שאז הכל יהיה גלוי ולא יהיה שום גשמי כלל, ובמקום לראות גשמי נראה רוחני, א"כ היות שאתה אף פעם לא התחברת לפנימיות א"כ וכי חפץ הקב"ה שיבוא לעלמא דקשוט בכרס מלאה ש"ס ופוסקים, ר' אשר היה אומר עוד יותר שיבוא למעלה עם הגמרות ויפתחו אותם ולא יהיה אותיות, כי אותיות מה שאתה רואה כאן הוא בס"ה משל לנמשל מה שיהיה לעתיד לבוא, א"כ בכל דבר שאדם חי עם הקב"ה ובכל נשימה שאתה נותן לו בחזרה אז מתוך שלא לשמה בא לשמה, משא"כ אדם חי כל הזמן שלא לשמה אז מוטב שיהפוך שלייתו כי בסוף ממילא לא יישאר שום דבר, כי הוא ירוץ כל החיים יאגן און פלאגן ובסוף לא יישאר כלום.

הענין הוא דכתיב לא תוהו בראה לשבת יצרה, לכאורה הלא כתוב והארץ היתה תוהו ובוהו, א"כ מהו הכוונה לא תוהו בראה, אלא אני עשיתי בראתי תוהו ובוהו ושם אני מסתתר ואח"כ בראתי את העולם ושם אני מסתתר עוד יותר, עכשיו עבודה שלכם הוא להחזיר כל דבר בחזרה להקב"ה, וזה נקרא לשבת יצרה להכניס בתוך העולם את הקב"ה.

השפ"א שואל בתחילת מטות מהו הכוונה שאנחנו צריכים לחפש אותו כאן בעולם הזה הלא הוא נמצא בכל מקום בעולם, אלא תלוי אם אתה חי ומגלה אותו או שאתה חי ולא מגלה אותו, אני ראשון ואני אחרון ואני ד' לא שנית, התפקיד שלנו הוא לראות ולחיות את הקב"ה כל הזמן ואז המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ואז מקבלים חיות מלמעלה כל

הזמן וזהו טועמיה חיים זכו וזה מה שיישאר לעתיד לבוא, אבל אדם שלא מגלה את הקב"ה הוא בעצם אדם מנותק ואז הוא חוזר בחזרה למצב של תוהו ובוהו, כי הוא אף פעם לא גילה בנפש שלו את הקב"ה שזה החלק הפנימי של אדם.

ובני ישראל בכוח התורה יכולין לעשות ממדבר ישוב. יהודי שלומד תורה על דעת וידבר ד' את כל הדברים האלה לאמר העיקר הוא אנכי ד' אלקיך ובשביל להגיע להקב"ה, אז אפילו מדבר שזה דבר יבש מאוד אפשר לחיות אותו ולהכניס שם לחלוחית. כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה מספר שעשו הגיע באמצע הלילה לבית המדרש של יעקב וראה שהוא לומד ונעים וטוב לו, ואמר לו שהוא מתחרט על העסקה שהחליטו שהוא ייקח עולם הזה ויעקב עולם הבא, אבל עשו אמר לי קר מאוד בחוץ ולך חס ונעים ואני רוצה בחזרה את עולם הבא שלי, ויעקב שייקח את עולם הזה שלי.

יעקב קם ועזב את הכל ונתן אותו לעשו אחיו, בסוף יעקב הלך לעיר הסמוכה והתיישב ללמוד, בתוך זמן קצר הגיע לשם ציבור אברכים ובחורים ונהיה ישיבה גדולה כמו שהיה לפני זה, ולאט ולאט כבר היה בית המדרש ואוכל ותורם ונהיה מחומם והכל היה מסודר. יום אחד החברה של הבית המדרש הראשון ראו שזה לא כמו ראש הישיבה הקודם זה לא אותו תפילה ולא אותו לימוד, וגם שמעו שיעקב פתח בית המדרש ביישוב הסמוך החליטו לעזוב והלכו ליעקב, ועשו נשאר לבד עם בית המדרש קר בלי חימום. בסוף הגיע ליעקב ואמר שזה לא בשבילי ותביא לי בחזרה לפחות את העולם הזה שמגיע לי.

ומה מונח בזה? אלא יעקב יש לו לא רק עולם הבא אלא גם עולם הזה, כי כאן מחפש ומוצא את הקב"ה שנמצא בכל מקום, אבל עשו לא מוכן לתת הכנעה למצב ולחפש את הקב"ה, והוא לא מוכן למצוא את העולם הבא בתוך העולם הזה וממילא העולם הזה אצלו יבש לגמרי בלי שום חיות כלל, א"כ רק בני ישראל יכולין לעשות ממדבר ישוב.

דאיתא שליש מדבר שליש ישוב ושליש מים, וכל אחד יש לו חלק בכל הג'. עכשיו בקיץ כולם יוצאים לשאוף אויר צח ליד המים, כי המים משחרר את הראש. המהר"ל אומר שיש אש מים רוח ועפר, אש ורוח הם הכי רוחני, עפר הוא הכי גשמי, והאמצע הוא מים, מצד אחד אתה יכול לממש אותו ומצד שני הוא כולו רוחני, אדם שנפגש עם מים הוא מתחבר עם הפנימיות שלו עוד יותר. נכון שאנחנו בעצם נמצאים רק בשליש ישוב, אבל לפעמים מגיעים למצב של מדבר, ואז אדם צריך לדעת שזה מהקב"ה והוא נותן לנו את הכוח לעמוד שם ורוצה למנף אותו בתוך המדבר למצוא שם את החיות של הקב"ה שמחיה את המדבר.

ומי שזוכה לתקן מעשיו עושה ישוב מחלק המדבר. ר' אשר היה הולך הרבה לפעלד ובסוף מכל המקומות הללו נהיה ישוב ומקומות יוקרתיים. דהיינו כשהולכים למדבר וחיים גאט שם, אז אתה מגלה את הפנימיות ומחיה את המקום ואז נהיה ישוב מזה. **ואם כי אינו מתקיים עתה בפועל ממש,** יתכן שכרגע המקום הזה עדיין מדבר ולא נהיה ישוב, אבל בכוח הישוב נמצא שם ולעתיד לבוא יהיה שם ישוב, א"כ כדאי להשקיע ולקנות קרקעות במדבר ולא בישוב, **עתידי לבוא לידי ישוב.** אדמורי גור כשהגיעו לארץ ישראל השקיעו במקומות של מדבר, כי זה מה שכתוב כאן שאם מוצאים את הקב"ה עתיד להיות שם ישוב, אם בני ישראל עבדו כאן את הקב"ה בסוף יהיה כאן ישוב.

וכלל ישראל בכוח התורה שנקראת דרך ופרשת דרכים, תיקנו כל אלה המקומות שהיו חרבין ועתידין להיות ישוב. לפני השואה איפה שהיו קהילות בני ישראל המקומות האלו פרחו, ואיפה שלא היו קהילות נשארו אחורה כמה מאות שנים, וגם היום איפה שיש יהודים המקום הזה פורח ואיפה שלו המקום נשאר כמו שהיה לפני השואה.

ועשו הרשע אפילו החלק ישוב שהיה לו עתיד להיות מדבר. אצל עשו זה עובד הפוך אפילו מה שיש לו ג"כ אין לו, היות שחי אותו מנותק א"כ בסוף יהיה מזה מדבר ולא ישוב. השפ"א תמיד אומר דעת קנית מה חסרת דעת חסרת מה קנית, ר' אשר היה אומר שהוא אף פעם לא עשה אחרי אף אחד, כי אז אתה לא חי את הפנימיות שלך, כי ברגע שעולה לך רעיון ואתה מיישם אותו אז אתה מחובר לחיות שלך, ואז אתה רואה שזה הקב"ה שנותן לך את זה ואז אתה מכניס את החיות הזה בכל דבר.

ולכן הוצרכו בני ישראל להיות במצרים מקום ערוה ובמדבר קודם שבאו לכלל ישוב, והוא הדרך שתחלתו קוצים וסופו מישור, נכון שבהתחלה הכל היה קוצים אבל בסוף גם הקוצים נהיה מישור, אבל יש דרך שמתחיל עם מישור ובסוף לא רק שמגיע לקוצים אלא אפילו המישור שהיה לו נהיה ג"כ קוצים.

בשפ"א (נח תר"ג) איתא: כי אמת הוא מה שקיים לעולם ומשתבח ודבר שיש לו הפסק נקרא כזב, כדאיתא בלשון חכמים מעין המכזבין מימיו כו', ולכן הנהגת הטבע נקרא דוברי כזב. אך צדיקים מתדבקין גם בטבע בחיות הפנימיות שהוא מחי החיים, ועל זה נאמר אבוא ביתך. כשאדם נכנס לבית המדרש אומר ואני ברוב ביתך אבוא ביתך, לא צריכים להיכנס רק לבית המדרש אלא לפנימיות של הבית המדרש. דכתיב מה רב טובך כו' צפנת כו' פעלת כו' נגד בני אדם. פירוש שגם בעולם הזה נמצא גנוז וצפון כוח אלקות.

וזה נמסר לבני ישראל ביציאת מצרים שהוציאנו מן הטבע. וזהו הענין כפל השבח שהוצאתנו ממצרים ופדינתנו מבית עבדים. וכן הוא בתורה הפודך מבית עבדים. פירוש כמו שיש עבדות ושעבוד לאדם כן המשועבד ומקושר אל הזמן והמקום אינו בן חורין. גוי אפילו שנמצא בחירות הוא עוד משתעבד לטבע. ויש אנשים שעושים אחרי כולם אז גם הם בעצם משועבדים. אבל בני ישראל הרי הם הקב"ה אותנו שלא להיות משועבד אל הזמן והמקום. והוא עיקר החירות. ובני ישראל הם דומין לבוראם כמו שכתוב מקום אתי דרשו חז"ל הוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, כן איש ישראל אינו משועבד למקום אבל בכוחו למצוא לו מקום שביתה. אין בריחה איפה שאתה נמצא שם המקום שלך.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. אבל הדרך שניתן לעשו הוא תחלתו מישור וסופו קוצים, וזהו שכתוב ואתן לעשו כו' הר שעיר. למה נקרא שעיר? אלא כשמו כן ארצו. שנברא איש שעיר, כדפירש רש"י שנגמר בשערו וקיבל מיד השלימות בעולם הזה, אבל היות שלא היה עם הפנימיות וסופו שממה כן היה חלקו.

אבל יעקב התחיל מעקב מכלום עד שבא לראשית. ולכן יעקב ובניו ירדו מצרימה. וידעו שזה מהקב"ה והוא נותן לנו את הכוח להיות שם ורוצה להביא אותנו לכזה מקום גדול שבלי המצרים לא היינו יכולים להגיע לשם, וזכו לבסוף לנחלת ד', ואז לא רק שזכו לנחלת ד' אלא ובני ישראל הם מתקנים המקומות, כמו שכתבתי במקום אחר שדומין לבוראם דכתיב מעונה אלוקי קדם דרשו חז"ל הוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, כן בני ישראל הם מתקנים המקום והמקום טפל להם. וכן אנו רואים שדן יוסף הנשיא נהיה שממה ועכשיו כולם רוצים לדעת מה היה שם ומה יש שם.

ואלה המסעות אחר התיקון ובירור הפסולת יהיו קדושים ביותר כמו שכתוב ודרך הקודש יקרא כו'. כי באמת אין מקום בעולם שאין שם הקב"ה, כי כולם בחכמה עשית כתיב. ורק הטבע מסתיר, כלפי חוץ זה נראה משהו יבש שאין שם שום דבר, ובעצם למה אני צריך כל הנפילות ומה הקב"ה רוצה ממני ומה קורה כאן, וכמו שכתוב במדרש בראשית נעקר תוהו ובוהו יצא לצורך כלי, ברגע שלוקחים את התוהו ובוהו אז רואים שיש משהו גדול מתחתיו.

לכן תלמידי חכמים מרבין שלום בעולם שהם מחברים את החיצוני לפנימי, שבכוח התורה מבררין הכל להיות נעקר תוהו ובוהו וכמו שכתוב לשבת יצרה.

בשפ"א (תרמ"ו) איתא: **ונכתבו כל המסעות להודיע לעם ד' כי כל עובד ד' לא יפול לבו עליו מכל הנפילות שיש לו**, כל פעם שאדם נקלע לאיזה מדבר שלא יישבר שם. ר' אשר אמר למה אדם נשבר, אלא הוא מתחזק וחשב כבר שעלה על המסלול, ופתאום מגיע לו עוד נפילה ואז חושב שהחזוק שלו לא אמיתי וממילא אף פעם לא יגיע לאמיתי ומחליט לא להתחזק עוד פעם, אבל אתה שהתחזקת זה השלימות שלך, ועכשיו מגיע יצר הרע חדש ויסעו ויחנו כל החיים יש מצבים של ויסעו ויחנו אבל ככה אדם מתקדם, אם יש לך מצב של יצרו גדול זהו סימן שאתה גדול מחבירו, אבל בלי ויסעו לא מגיעים לויחנו, אבל להגיע לויחנו בלי ויסעו אין כזה דבר, להגיע להקב"ה בלי כאב אין כזה דבר.

כי כך הוא המידה להיות עולה ויורד. ויהי ערב ויהי בוקר, אין מצב של בוקר בלי ערב לפני מצב, מעיקר חשוכא והדר נהורא. א"כ כל פעם שמגיע מעבר אז תידע מה שהתחזקת מקודם הגיע מתוך השלימות שלך, עכשיו מתחילים מהלך חדש. וכמו מלחמה אחרי שכבשו חלק אחד, מתיישבים שם ואוספים מנוחה וכוחות אוכלים קצת והולכים הלאה לכבוש עוד חלקים, ואם מקבלים קליע ברגל ממשיכים הלאה, ואפילו שזה כואב מוצאים סכין מהכיס ומוצאים הקליע מהרגל ומכסים את זה עם סמרטוט ורצים הלאה, כי אם אתה תתחיל לבכות תקבל קליע בראש, ואז אפילו מה שהיה לך מקודם ג"כ תפסיד, א"כ זה שנפלת זהו חלק מהבריאה להיות עולה ויורד.

היות שהקב"ה הוא אין סוף א"כ כמה שהשגתי יש מצב ללכת עוד, וכמה הכנעה שאדם נותן משיג עוד קצת בהקב"ה, וכמו אחד שיש לו חנות יודע כמה הכנעה שנותן לקונה הוא יקנה עוד אצלו, וברגע שאתה לא נותן לו הכנעה הוא יקנה אצלך עוד. ר' אשר היה אומר אני נותן לך דרך ואני עוזר לך להמשיך עם זה, אלא הבעיה הוא שאתה עם המחשבות שלך שיש לך באמצע אתה מפריע לי שאני יעזור לך, וברגע שאדם יודע שזה תהליך הוא לא יפריע באמצע, א"כ תפסיק להיות שבור ואז אני אתך, א"כ תשבו בשקט ותיהנו מהנוף עכשיו, תחגרו עם עצמיכם עם חגורות בטחון ובבקשה לא לזוז.

ומכל מנוחה שהשיגו אחר איזה מלחמה התחיל מלחמה אחרת. בלי מלחמה לפני זה אין מצב של מנוחה אח"כ. אבל אז מתחיל מלחמה אחרת. **וכן לעולם ויסעו ויחנו ויסעו ויחנו, כמו שכתוב ילכו מחיל אל חיל שאין להם מנוחה לעבדי ד' שעל זה נבראו ללחום מלחמת ד'.** **ובודאי מלחמות שהיו לכלל ישראל היו דברים הנוגעים לכל הבריאה.** ומעין זה נמצא בכל פרט לפי מה שהוא.

שיעור ד'

יום ד' כג' תמוז

אנחנו הולכים ללמוד שפת אמת שכבר למדנו במשך השנים, אבל בכל שנה זה מקבל נקודה חדשה שלא למדנו אף פעם. ר' אשר אמר שכבר מדברים את הדיבורים כבר שבעים שנה ובכל פעם זה מקבל הבנה ועמקות חדשה, יש כלל ויש פרטי על ידי שלומדים מוצאים עוד פרט בתוך הכלל, אפשר ללמוד פלפול וכל פעם אפשר למצוא עוד נקודה שלא חשבנו על זה מקודם. וגם ברור שאז לא היה לנו את הכאב של השנה.

איתא **בשפ"א** (תרל"ט) **במדרש ג' מתנות כו' בזמן שהם מתנת שמים כו'**. וז"ל המדרש: ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד הלכה ג' מתנות נבראו בעולם, חכמה, גבורה, עושר. זכה באחת מהן נטל חמדת כל העולם. אבל אתה צריך לדעת שזה זכה, וברגע שאדם מקבל אחד מהם הוא צריך לזכור שזה מתנה מאת הקב"ה, וכמו שהקב"ה נתן לך את זה הוא היה יכול לתת את זה למישהו אחר. דהיינו אפילו שזכיתי רק בחכמה אתה יכול לקבל גם הגבורה וגם העושר. זכה בחכמה זכה בכל, זכה בגבורה זכה בכל, זכה בעושר זכה בכל. אדם צריך לדעת ששום דבר לא שלך ורק הקב"ה יכול לתת לך, ואחרי שהוא נותן לך טעימה מהעולם הזה אז הוא בודק איך אתה מתנהג, אם אתה שוכח שזה הוא אז לא רק תרוויח אלא תפסיד גם מה שיש לך, וברגע שאדם חי שזכה שהכל מגיע מאת הקב"ה אז זכה בכל.

אימתי בזמן שהן מתנות שמים וחי ששום דבר לא מגיע לו, ובאות בכוח התורה, אחד אמר לי אני חכם א"כ ממילא הכסף הלך לי אבל איפה החכמה שלי, אבל האמת הוא שלא הכסף שלך ולא החכמה שלך, וברגע שאתה חשבתי שגם הכסף וגם החכמה שלך אז אבדת הכל, אבל גבורתו ועשרו של בשר ודם אינו כלום.

שנו רבותינו שני חכמים עמדו בעולם אחד מישראל ואחד מעובדי כוכבים אחיתופל מישראל ובלעם מאומות העולם ושניהם נאבדו מן העולם, וכן שני גבורים עמדו בעולם אחד מישראל ואחד מאומות העולם, שמשון מישראל וגלית מאומות העולם ושניהם נאבדו מן העולם, וכן שני עשירים עמדו בעולם אחד מישראל ואחד מאומות העולם, קרח מישראל והמן מאומות העולם ושניהם נאבדו מן העולם, למה שלא היה מתנתן מן הקב"ה אלא חוטפין אותה להם.

לכאורה מה זה חוטפין, איך אפשר לחטוף מהקב"ה, אלא אדם שחי ומגלה שזה הקב"ה אז הקב"ה מתגלה אליך עוד יותר ונותן לך עוד יותר, זהו חוטפין. כי מהקב"ה אין מצב לחטוף, אלא יש מצב להגיד שזה אני וזהו חוטפין.

וכן אתה מוצא בבני גד ובני ראובן שהיו עשירים והיה להם מקנה גדול וחבבו את ממונם וישבו להם חוץ מארץ ישראל לפיכך גלו תחילה מכל השבטים שנאמר ויגלם לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשה, ומי גרם להם על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם מנין ממה שכתוב בתורה ומקנה רב היה לבני ראובן וגו'.

כבר כתבנו מזה כי בודאי מוכן היה חלק זה לבני גד ולבני ראובן. אבל הרצון שגם אותו החלק המוכן לאדם יחפוץ לקבלו על ידי התורה. ר' אשר היה קורא לזה סבלנות, אדם מזהה שמשוהו שייך אליו, אבל הקב"ה רוצה להיות שותף בעסק, ויש לך ברירה או להפעיל לחץ ולהיחלץ ואז בסוף זה יגיע אליך כי זה שלך באמת, אבל רובא דרובא היה סייעתא דשמיא וכמה אחוזים לקחתי לעצמך, אבל ברגע שאדם חי שזה מהקב"ה אז הוא מחובר לשורש ואז לא רק שזה לא ייחרב אלא גם מה שהוא מדבר יהיה ישוב בסוף.

אבל בני גד ובני ראובן אם היה להם קצת סבלנות עד שנכנסו לארץ ישראל ולא היו מבקשים את זה מיד, היו מקבלים בדיוק כמו כולם, וברגע שאיבדו את הסבלנות שלהם נכון שמגיע להם ולא גנבו שום דבר והכל היה בסדר, אבל היה חסר את הקשר בורא וחשבו שאני הבנתי ונתנו לי את זה כי זה מגיע לי, אבל אז חסר בקשר בורא, וזה עבודת האדם בכל תחום לפעמים אין לו סבלנות ורוצה לתפוס כמה שיותר לפני שזה נגמר. אומרים חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו, ברגע שאתה מחנך אותו כמו שצריך להיות ומחנך אותו לחיות עם הקב"ה זה נשאר והוא בשמחה תמיד, אבל אחד שלא חי עם הקב"ה אז בסופו של דבר הוא נופל ולא מחזיק מעמד, ומי שהולך עם הדרך זה מחזיק לנצח.

כי בודאי מוכן היה חלק זה לבני גד ולבני ראובן, א"כ מה היה הבעיה, אלא אבל הרצון שגם אותו החלק המוכן לאדם יחפוץ לקבלו על ידי התורה. ומה ששייך אליך תקבל בסוף. אבל היות שהקב"ה נותן לך הכל, בריאות, כסף, ומה לא, מאדם מבקשים דבר אחד תכיר שהוא נותן לך את זה, וזה על ידי לך דומיה תהילה סבלנות. **וזהו עיקר עבודת האדם כי הבורא יתברך ברא העולם בטבע ומוכן לכל אחד לפי מזלו. אבל בני ישראל צריכין להעלות הכל אליו יתברך למעלה מן המזל וצריך שיהיה הרצון לקבל מתנת שמים ובכוח התורה. ואז הוא דבר של קיימא.** הקב"ה עשה מהלך על פי הטבע, אבל אנחנו יודעים שהטבע בא מעל הטבע, איזהו חכם הרואה את הנולד, נולד היינו שרואה ומבין שטבע בא מעל הטבע, ואם הוא הולך ישר למעל הטבע אז מיד הגיע לשורש הדבר, ושם מים לא יכזבו המעיין ממשיך לנצח, אבל אם הוא חי טבע אז המעיין אולי יכול להמשיך הלאה אבל זה לא מגיע אליו ממש, ואז אתה עלול לאבד כל דבר.

וכן היה עם בני גד ובני ראובן שהם נכנסו ראשונים לארץ ישראל, אבל בסוף כולם קיבלו ורק הם היחידים שלא קבלו, והסתובבו וידעו בדיוק מה יש כאן ומה יהיה כאן, תחשבו עד שעזבו את ארץ ישראל לקח כמה שנים ועד אז היה מלחמה אצל כל אחד כן ולא והיו צריכים להגיד סבלנות כל הזמן ואולי צריכים לחטוף ומה יהיה כאן הסוף, אבל אדם צריך לדעת מה שמגיע לך תקבל אבל בזה שחטפת הפסדת עכשיו קשר בורא, כי בתוך הסבלנות אם אתה הייתי מחכה הייתי יכול לקבל כזה קשר בורא שאי אפשר לקבל בלי זה.

מסופר על הרה"ק העטרת צבי זי"ע שישב פעם בשולחנו הטהור אצל הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, כשהתחילו לחלק את הקוגעל אמר למי שעמד לידו שזה שלי, בסוף ראו שמישהו שישב לפניו אמר שזה שלי ולא נתן שזה יגיע לעטרת צבי זי"ע, והרה"ק הני"ל שתק ולא ענה כלום. בסוף פתאום קיבל כאבי בטן ונתן את זה לעטרת צבי זי"ע. דהיינו שראה שהולך להפסיד כאן משהו אבל בסוף מה ששייך אלי אני מקבל. אבל על ידי השתיקה ועבודה שנותנים אז רק מרוויחים קשר בורא ולא מפסידים שום דבר.

אותו דבר על ידי סבלנות שיש לאדם, כמו עכשיו שאנו נמצאים במצב של לא נודע ואנחנו בטוחים שהכל יעבור בשלום ולא יקרה שום נזק לאף אחד, אבל בנתיים אפשר לעבוד עם סבלנות ולדעת שתכלית הידיעה הוא לדעת שאינו יודע, והקב"ה מזכך את כולם עם הלא נודע עכשיו, עכשיו אפשר לקבל כזה בהירות בהקב"ה מה שאי אפשר בלי זה, לפעמים אדם אומר לי אני לא יודע, ואני מתרגז מה זה שאתה לא יודע תגיד לי כן או לא, היום יש מצב של לא נודע אף אחד לא מבטיח לך שום דבר לא הבנק ולא אף אחד בעולם, הכל לא נודע אחד גדול, אבל זהו בחינת משיח מצב של היסח הדעת, שאתה צריך להיכנע לגמרי ואתה לא יכול להשתמש עם הדעת שלך בכלל.

לכן איתא שצריכין להתפלל בכל יום על מזונות, לכאורה אם הקב"ה נותן לי הכל א"כ למה צריכים להתפלל להקב"ה, ומה זה כל התפילות שיש, וכן אדם שלא חסר לו שום דבר למה צריך להתפלל? אלא החידוש הוא שתפילה הוא לא בקשה אלא הזדהות, דהיינו שאני מוסר

מודעה שכל מה שיש לי הוא לא שלו אלא של הקב"ה, אתה חונן השיבנו הכל אתה נותן לי וממני אין לי שום דבר. תפילה הוא לא הקב"ה בבקשה תן לי דעת אלא אני מבקש וחנני מאתך חכמה בינה ודעת אני רוצה להגיע להכרה ולדעת שאתה נותן לי דעת ותשובה וכן הלאה, דהיינו תפילה הוא הזדהות מי נותן לי את זה וזה לא בקשה על דעת ועל תשובה.

יש תפילה להקב"ה של הב ה, אבל זה הדרך שאדם נכנס כשחסר לו משהו, אבל מתוך שלא לשמה בא לשמה, וצריכים להגיע להבנה שלא חסר לו כי אין את זה, אלא שזה נמצא וברגע שאני צריך את זה זה יגיע אלי, אבל מצד שני אני יכול להרוויח את השפע שהקב"ה רוצה לתת לי עכשיו, ועבודה שלנו הוא למשוך את השפע עילאה לעולם הזה, על ידי שאדם נותן איתערותא דלתתא ואתה מחליט שאתה לא יכול אז אפשר לקבל את איתערותא דלעילא ואת השפע שירד מלמעלה.

כתוב מהולל אקרא ד' ומאויבי אושע, אני מהולל אקרא ד' ואני מודה ומהלל להקב"ה ואתה מחיה את כולם, אבל אויבי שהם מציקים לי אושע אסתדר אתם, ברגע שהפכתי את המציאות לסיבה אז אין שום סיבה שהמציאות תהיה ואז הכל נעלם אוטמטי.

לכן איתא שצריכין להתפלל בכל יום על מזונות, אף מי שאינו מחוסר פרנסה, לכאורה אם תפילה זה בקשה א"כ רק מי שאין לו הוא צריך להתפלל משא"כ מי שמסודר לעוד כמה שנים לכאורה לא צריך להתפלל, יש אנשים שיש להם כסף לחיות לעוד שש מאות שנה לפחות, א"כ למה הוא להתפלל, כי עיקר עבודה שבלב זו תפילה הוא על שאין חסר לאדם. כי מה שחסר לו לגרמו הוא מבקש, הרי הוא חושב על עצמו ולא על התקרבות להקב"ה, א"כ אחד שיש לו למה הוא צריך ג"כ להתפלל?

אלא רק חכמים קבעו י"ח ברכות על כל הצורך לאדם שיברר שהכל ממנו יתברך, כל התפילה הוא רק לקבל דעת כדי לדעת שאתה נותן לו כל דבר, ואפילו שיש לי הכל אני ג"כ צריך להגיע להכרה הזאת, ומי שיש לו כסף הוא צריך את התפילה הזאת הרבה יותר מאחד שאין לו, כי אחד שאין לו בלית ברירה הוא יודע שהוא חייב את הקב"ה, אבל מי שיש לו אז הוא יכול לחשוב שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, הוא דווקא צריך את התפילה אבל לא בשביל הב ה, תן לי מה שחסר לי, אלא תן לי אבל אני רוצה לראות שאתה מברך השנים ואתה רופא חולי עמו ישראל.

עד עכשיו הכל היה ברור, רפואה, כלכלה, ולכל דבר היה תשובות מסודרות, אבל עכשיו זורקים את הכסף לרחוב העיקר שימצאו איזה תרופה למחלה הזאת, אומר הקב"ה לא את זה אני צריך, כי לי הכסף ולי הזהב נאום ד', אלא אני צריך שאתה תשמע מהולל אקרא ד'.

ויבקש שמאתו יתברך יבוא לו אלה הדברים, עד עכשיו אדם חשב שהוא עושה כל דבר, ואם יהיה חיסון זה אני שמחפש את זה, אבל עכשיו הגענו לתועלת לדעת שרק הקב"ה יכול להביא לנו את זה, רפאנו ד' ונרפא אתה מביא לנו את הרפואה ולא אף אחד אחר. הרבי רבי בונם מפשיסחא זי"ע אמר מי שאין לו פרנסה אז חי עם אמונה ובטחון, ולמי שיש לו פרנסה אני לא יודע מאיפה הוא חי. וצריכים להתפלל שיהיה לו אמונה ובטחון, וזהו עבודת האדם, א"כ הלא נודע זהו מתנה מאת הקב"ה להגיע אליו יתברך.

ר' אשר אומר שיעקב אבינו היה כל הזמן במצב של תוהו ובוהו, נגמר לבן הגיע עשו, נגמר עשו הגיע דינה ואח"כ יוסף, והוא לא נח לשנייה אחד. כתוב כסוף פרשת וישלח אחרי שעשו שלום בין יעקב לעשו אמר עשו אני רוצה לבוא אתך ביחד לאן שאתה הולך, אמר יעקב שאני הולך לאט וזה לא מתאים שנלך ביחד.

שואל ר' אשר מה קרה אח שלך רוצה לעשות טיש אתך ביחד, ולמה אתה לא מסכים ומה קרה כאן, אלא עשו הוא משהו אחר אצלו הכל מוכן וברור יש תשובות על כל דבר יש תכניות על כל דבר, הוא יודע הכל ומבין כל דבר, יעקב אבינו היה איש תם ולא תחקור אחר עתידות וכל מה שיבוא אליך אתה מקבל אותה באהבה, יעקב אבינו כל פעם שנכנס למצב של לא נודע הוא התחיל לחיות שם, אמר לו עשו לי יש כמה בבות וכמה אנשים שעוסקים בכישוף שהם יכולים לסדר כאלו דברים, העיקר תבוא איתי ואנחנו נסדר את זה מיד, אני יודע בדיוק לאן ללכת ואיך לסדר את זה.

אבל יעקב אבינו אמר אני הולך איטי אני הולך עם סבלנות אני לא בוער לי שום דבר, נכון שאפשר לסדר אותו מיד אבל אני יפסיד המצב של לישועתך קויתי ד', וזה יותר חשוב לי מכל דבר כי זה מחזיק אותי בכל המצבים וזהו החומטין שיש שהם מחזיקים שלא ילכו לאיבוד שום דבר.

רק חכמים קבעו י"ח ברכות על כל הצורך לאדם, א, שיברר שהכל ממנו יצברך, ב, ויבקש שמאתו יתברך יבוא לו אלה הדברים שלא יהיה צרכיו נפרדין ח"ו מן שורש החיים. דבר ראשון הוא צריך לדעת שזה מגיע מהקב"ה, ודבר שני לא לשכוח שזה מהקב"ה. **ואז כשהם ממנת שמים ובאים בכוח התורה על זה נאמר טוב אחרית דבר מראשיתו, ככל שאתה חי בראשיתו דבר שזה בא מטוב הגנוז, אז טוב אחרית דבר מראשיתו, כשדבוק בראשית שורשו והוא התורה שנקראת ראשית על ידי שכל הדברים שרשם וראשיתם בתורה.** על ידי שאתה חי שכל דבר שיש לך הוא מאת הקב"ה, אז יש לזה קיום.

בני גד ובני ראובן לכאורה מה בער להם שחטפו כאן את חלקם המגיע להם, ולמה לא היה להם סבלנות, וכמו כן בחלק בני גד ובני ראובן אף על פי שהיה מוכן להם, הואיל ולא הוטב בעיני משה רבינו ע"ה שהוא שורש התורה, הם היו צריכים להבין נכון שמגיע לך, אבל אתה חייב לתת הכנעה וסבלנות ומזה אתה יכול לקנות הרבה יותר כוח ומוח ושמחה, נכון שיהיה לך קרקע אבל אתה לא רגוע עם זה. **מוכח שלא היה הרצון שלהם דבוק בשלימות, והיה חסר להם קצת הכנעה, בכוח התורה ולכן לא נתקיים בידן.**

וכדי לסיים בדבר טוב נמשיך את השפ"א הבאה. **בענין בני גד ובני ראובן כתבתי במקום אחר בשם הרב מפרשיסחא ז"ל פירוש מקנה רב שהיה להם קנין דביקות במשה רבינו ע"ה ע"ש.** הם היו כ"כ דבקים במשה רבינו שהיה להם חבל לעזוב אותו ורצו להישאר אתו בחוץ לארץ. לכאורה הלא אי אפשר להישאר עם הרבי ז"ל צריכים להתקדם הלאה. אבל זה היה הטעות שלהם שהם חשבו שהשיגו הכל ויודעים הכל וממילא אפשר להישאר כאן, ויהושע שיסתדר עם אחרים אין לו מה לחדש לי שום דבר.

ויש לומר עוד כי רצו בזה כדי שיהיה להם החלוקה על פי משה רבינו ע"ה בעצמו. ולזה הטעם רצה משה רבינו ע"ה ליכנוס לארץ ישראל שם היה הוא המחלק להם לא היה נשאר מהכנענים והיה חירות עולם. לכן מסר להם הגבולים שהיא התחלת קניית הארץ כי הגבולים הם הקצוות מקום דביקות בהשורש כמו שכתבתי במקום אחר ובכוח זה ניתן להם כל הארץ. משה רבינו היה יכול לחבר אותם עד לשורש עם כזה עוצמה שהיה יכול להגיע הגאולה שלימה. **ובני גד וראובן רצו שיהיה משה רבינו ע"ה המחלק להם חלקם כנ"ל.** וממילא לא וויתרו על משה רבינו, ולא רצו כ"כ לחטוף ח"ו, אלא ידעו שהוא לא נכנס לארץ ישראל ואז החלוקה לא יהיה על דעתו וחשבו להתחיל את החלוקה כבר עכשיו, והכוונה שלהם בעצם היה כוונה טובה.

שיעור ה'

יום ה' כד' תמוז

איתא בשפ"א (תרמ"ט) במדרש ג' מתנות זכה באחת מהן זכה בכל חכמה גבורה עושר, בזמן שהן מתנת שמים ובאין בכוח התורה כו' דכתיב לקח טוב נתתי. דברנו כבר אתמול שאדם צריך לראות שכל דבר בא מהקב"ה. והיום נדבר מה זה חכמה, גבורה, ועושר.

שבני ישראל צריכין ליקח הכל בכוח התורה, הקב"ה ברא את העולם לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, תכלית הבריאה הוא כדי שנידע שיש בורא ומנהיג לבירה, ולא לקחת ח"ו שום דבר לעצמינו, יש אדם שחי עם הנותן התורה ואז זה כמו עץ שמחובר לשורש שמקבל את החיות שלו משם, אדם שלא חי עם הנותן התורה אז חי מנותק וחי בתוך הטבע, בתוך הטבע אין שינויים מעל הטבע תמיד אפשר לשנות דברים, ובתוך הטבע לפעמים אדם נכנס למצב של לא נודע אבל שם יש את הקשר בורא הכי חזק.

כי התורה נקראת ראשית שהיא שורש כל הבריאה. איסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא, הבריאה הראשונה היה חכמה ומשם יצא התורה ומשם העולם, אם מסתכלים על שורש העולם זהו אותיות התורה. **ובני ישראל נקראו ראשית**, הקב"ה ברא את העולם בשביל בני ישראל, לכבודי בראתיו אף עשיתיו, ורק בני ישראל הם היחידים שיכולים להגיע לפנימיות בכל דבר, כי הם חלק אלקי ממעל, ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא, א"כ בני ישראל יכולין על ידי התורה להגיע להקב"ה, ובלי תורה אין לך כוחות להגיע לפנימיות ולמצוא שם את הקב"ה, אבל יש מצב ללמוד תורה בשביל ידע בלבד, ויש ללמוד תורה כדי להגיע להקב"ה.

שכל הדברים צריכין לקבל בדביקות שורש הראשית על פי התורה ואז מתקיים בידן. אם אתה רואה שמהו לא הולך כשורה אז תיידע שזה לא בגלל שלא רוצים לתת לך, אלא היות שאתה לקחת את זה לעצמך ולא החזרת את זה להקב"ה, א"כ אתה גורם שכינתא בגלותא וכדאי שלא תגרום יותר נזק, וכדי שתיידע שיש נותן התורה, אז על ידי החסר אתה חוזר להקב"ה, וברגע שאתה חי עם הקב"ה ילך לך כל דבר כשורה, וברגע שאתה שוכח שבעצם מצד עצמך אתה במצרים ולמה אתה עכשיו לא שם כי הקב"ה הוציא אותך משם, אין ברירה רק להביא לך חסר ואז תחזור להקב"ה, א"כ ברגע שלוקחים לך את השפע אז דבר ראשון אתה לא תגשם את זה יותר, ורק על ידי זה אתה יעצור את עצמך ויגיד לעצמך רגע מה קורה כאן, ובני גד ובני ראובן היות שחטפו ולא היה להם סבלנות לחכות עד שהקב"ה ייתן להם את זה, א"כ הם יחזרו הראשון מגלות.

דכתיב טוב אחרית דבר מראשיתו, ר' אשר אמר שבהתחלה כולם שיינע אידן ויודעים להרביץ, ויודעים להגיד ספרי חסידות על כל הכיוונים, אבל הנפק"מ יהיה אח"כ, יש אנשים שנמצאים עכשיו בבידוד ומאבדים את הכל, יש אנשים שחיו רק בגלל שהיה להם מה להראות לכולם ובגיל מבוגר יותר כבר אין מה להראות לך ואז מאבדים הכל, אבל מי שחי בדרך בסוף ימיו הוא יישאר שפוי בדעתו ולא יאבד שום דבר, אברהם אבינו היה מצד אחד זקן שקנה חכמה ומצד שני היה יכול להתחבר עם בחורים קטנים, כי בדרך יש התחדשות תמיד, והיה אומר אויפן עלטער וועט איר זעהן דו נפק"מ, ככל שמתגברים אז כל החיצוניות כבר אין להם שום משמעות יותר, א"כ מי שחי פנימיות אז הכוחות הנפש שהיה להם נשארים, ואז דעתם מתיישבת, אבל אלו שחיו רק בחיצוניות אז כשמגיע גיל מבוגר יותר אין להם יותר מה לעשות כאן, כי חיצוני יש להם גבול עד כמה שזה מעניין, ואח"כ מספרים בדיחות קרש.

פירוש כשהוא בכוח התורה שהיא ראשית ושורש הכל. אפשר לראות את זה אלו שהולכים בדרך בגיל מבוגר יותר סאיז א מחיה צו רעדען מיט זיי, כמו ר' גדליה סגל ז"ל ועוד אנשים כאלו, כל הנשימה שלהם היה רק סביב הדרך שאנחנו מדברים.

ובודאי חלק עבר הירדן היה מיוחד לבני גד ובני ראובן, והיה להם כל המתנות. המתנות הם חכמה גבורה ועושר, עושר כי היה להם כל החלקים בארץ ישראל, גבורה כי הם נכנסים ראשונים, וחכמה כי איזהו חכם המכיר את מקומו, דהיינו **איזהו חכם המכיר את מקומו, והם הכירו מקום שלהם.** הם הכירו את המקום שלהם עוד לפני כולם, היה להם רוח הקודש עוד לפני כולם, אתה יכול ללכת לאיזה בבה ולשאול איפה לקנות וככה מקצרים את התהליך ולא תצטרך לעבוד כ"כ קשה, אבל אז הפסדת את הנקודה של החכמה להיות אחד עם הקב"ה, בספיקות שאדם נלחם ובעוד דברים כן או לא שם רואים את השגחה פרטית, וככל שהוא נלחם לראות את השגחה פרטית וכן בכל דבר, האם אני צריך לדבר עם מישהו או לעשות למישהו או לפרנסה, נכון שאני יכול ללכת למקומות ויגידו לי בדיוק מה לעשות וחכמה בגויים תאמין, אבל האם התחברת להקב"ה או לא שם פספסת.

כי בקושי שיש לך ושם אתה נלחם לשמוע את הקב"ה שם אתה בונה את הנפש שלך, ר' אשר היה אומר תתחבר לעצמך ותתחבר להקב"ה, שם אדם בונה את אמונה ובטחון, ושם אדם מגיע לראות את השגחה פרטית שיש בכל מקום, ובמקום להסתובב ולחשוב אני אמרתי ואני יודע ואני עושה כל דבר לא גומרים עם זה, בסופו של דבר האני מתייבש בסוף, כי בקושי האני לא קיים בכלל, אבל מי שחי עם הקב"ה אז הקושי בונה לו עוד יותר באמונה ולעוד נקודה בהקב"ה.

ועושר וגבורה מפורש בתורה שהיה להם ומכל מקום מדחזינן שלא הוטב הדבר בעיני משה רבינו ע"ה שהוא שר התורה. לכאורה הלא הם יודעים כל דבר ויש להם רוח הקודש ויודעים מתי משיח מגיע, אבל **בוודאי שלא היה עדיין שלהם בכוח התורה.** יכול להיות שלמדו תורה אבל לא הגיע עם הכוח התורה, שזה הביטול והכנעה למשה רבינו ולתת סבלנות לכל מצב, ואת זה פספסו בדרך הזו. הכרתי יהודי עשיר שהיה לו עושר וכבוד גדול מאוד, והכל היה מצוחצח אצלו בבית והכל הריח מאוד טוב כמו שצריך להיות, והוא סיפר לי שהיה אצל הבית ישראל מגור זיי"ע ואמר לי שהוא עשיר יותר גדול ממני. דהיינו אדם שחי פנימיות אז יש להם עשירות פנימיות וחיצוניות ביחד, אבל אחד שלא חי עם פנימיות אז חסר חיות בעשירות שלו.

רק משה רבינו ע"ה תיקן הדברים על ידי התנאי שהתנה עמהם. משה רבינו ראה שהם ירדו מהדרך והחליט לעשות אתם תנאי, ואז לחבר אותן בחזרה לדרך התורה. וזאת הסיבה שנכנסים לרבי לשאול מה לעשות, כי אז זה מכניס אותך למצב של ועשית ככל אשר יורך ואז אתה מתחבר בחזרה לתורה ואז יש לך את הכוח התורה שעוזר לך על כל דבר. **וכל נחלת ארץ ישראל שנתן לנו הקב"ה היה בכוח התורה, כמו שהיה הסדר קבלת התורה מקודם ואחר כך הכניסה לארץ ישראל. וגם מה שנתגרשנו מנחלת אבותינו היה על ידי ביטול תורה.**

כבר אמרנו שארץ ישראל הוא לא חתיכת נדל"ן, אלא עיני ד' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ארץ ישראל הוא מקום של פנימיות, א"כ הגוי שגר בארץ ישראל הוא לא רואה את הפנימיות ולא מסוגל אפילו להגיע לזה, ורק יהודי יכול להגיע לזה, והוא בעצמו תלוי למה הוא משתמש בו, האם לחיות בו חיצוניות או להגיע לדביקות בהקב"ה, וברגע שבני גד ובני ראובן רצו רק להיות עשירים ושזה לא הגיע מכוח התורה א"כ זה לא המטרה א"כ ירדו מהמטרה שלזה נתתי ארץ ישראל.

כדכתיב על עזבם את תורתי ולא הלכו בה דרשו חז"ל שלא ברכו בתורה תחילה, יש א חסידישע ב"ח בתחילת סימן מ"ז, וכ"ק מוח"ז מביאלה זצ"ל היה לומד אותו ביום

היארציט שלו, ואומר מהו הכוונה על שלא ברכו בתורה תחילה, ומסביר זו"ל: ואיכא לתמוה טובא למה יצא כזאת מלפניו להענישם בעונש גדול ורם כזה על שלא ברכו בתורה תחלה שהוא לכאורה עבירה קלה. אלא מהו הכוונה של התורה, הוא לא רק יידע אלא ונראה דכונתו יתברך מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתינו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה.

בכל דבר יש פנימי וחיצוני, הפנימי הוא העצמות התורה, והחיצוני הוא הידע שיש, אבל הקב"ה רוצה שתתחבר לפנימיות של התורה ולא לחיצוניות וידע של התורה, החכמה מאין תמצא צריכים להתקשר דרך התורה לחכמה ולאין, ומשום הכי נתן לנו את התורה, כי כל רמ"ח איברים ושס"ה גידים הוא נגד המצות ומשם אדם יונק החיות שלו, ומשום הכי הקב"ה נתן לנו את התורה כי רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות וזה מביא לך זיכוך להגיע להקב"ה.

ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך שהיתה השכינה ממש בקרבם, יש אנשים שרוצים שניקח את הדיבורים ונתלה אותם בכל הרחובות שכולם יהיו גם בדרך, אבל האמת הוא שאתה לבד צריך לפרסם את זה ולא אף אחד אחר, כי היכל ד' המה ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה והארץ כולה היתה מאירה מכבודו, אתה זה שמגלה את הקב"ה בארץ ישראל, הקב"ה נמצא מלא כל הארץ כבודו אבל אתה זה שמגלה אותו, ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, ארץ ישראל של מעלה עם ארץ ישראל של מטה, ואז והיה המשכן אחד.

אבל ברגע שלא עסקו בתורה אבל עתה שעברו חוק זה שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם, נוסעים לרבי מאיר בעל הבניאס, יש כאן מסלולים יפים, לידע הדינים לצורך משא ומתן, יש אנשים שלומדים חושן משפט רק לדעת איך לסדר את כולם ועוד על פי הלכה, גם להתגאות להראות חכמתם ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה ולהמשיך השכינה למטה בארץ.

ר' אשר היה אומר הלואי אותי עזבי ותורתי שמרו, הבעש"ט הק' אומר הלא יש שאלה האם לחיות עם הקב"ה על ידי התורה או לא, וכאן אתה אומר תעזוב אותי ותלמד תורה, אלא הכוונה הוא הלואי כשאתה לומד תורה אותי עזבי, כי אתה הגנב הכי גדול, אני בראתי את העולם כדי שכולם יכירו אותי, ובסוף לוקחים את התורה ואת התפילה ואומרים שזה היה א מורדיגע דאוונען היינט סאיז געווען א מורדיגע שיעור היינט, ואז אתה שוכח לגמרי את המטרה של התורה, א"כ הלואי כשאתה לומד תחליט שאתה לא יכול לראות אותי, והדבר היחידי לראות אותי הוא על ידי התורה.

כדי שתעלה נשמתם למדרגה גדולה אחרי מיתתם. אבל אדם לא לומד עם פנימיות ולא חי עם פנימיות, ואז בארץ ישראל אתה לא מגלה את הפנימיות וזה בשבילך ענין חיצוני, ואז בשעה שבאו לפתוח בעסק התורה ולברך לפניו יתברך ולהודות לו על נתינת התורה לעמו ישראל, אבל הקב"ה נתן לך את התורה לא בשביל הידע אלא כדי שתגיע להקב"ה, וידבר משה את כל הדברים האלה לאמר אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, כדי שיהיו דבקים בקדושתה ובשכינתו יתברך והוא המכוון בברכת אשר בחר בנו על אשר קרבנו לפני הר סיני ונתן לנו תורתו הקדושה כלי חמדתו שהיה משתשע בה בכל יום כדי שתתדבק נשמתנו בעצמות קדושת התורה ורוחניותה ולהוריד השכינה בקרבנו, לא הלכו בה לעסוק בדברי תורה לשמה כי בזה נענשו שנסתלקה השכינה מן התחתונים ואז אבדה הארץ.

והגם כי פשטן של דברים על ברכת התורה, אבל הרמז שצריכין להנהיג הכל על פי התורה כנ"ל. וכן פירוש בזהר הקדוש ואתחנן ודברת במ בשבתך כו' ובלכתך כו'. שצריכין להנהיג

כל הדברים על פי התורה ודברת לשון הנהגה ע"ש. וזהו עצמו פירוש ולא הלכו בה שלא הנהיגו כל הדברים בכוח התורה כמו שכתוב לקח טוב כו' תורת אל תעזובו. הסיבות שלך צריכים להיות מתאים עם התורה, ואז אתה מתחבר עם הנותן התורה, אבל אם הסיבות הוא לא מהתורה ורק כסף או הנאות אחרים אז אתה מתאים את התורה לפי הסיבות שלך, או שאתה מתאים ארץ ישראל בשביל להגיע לתורה.

מישהו הגיע לחפץ חיים זצ"ל ואמר שאצלו עונג שבת הוא לעשן ולנסוע ברכב, וזה מתאים לקראתי שבת עונג, שאל אותו החפץ חיים אתה עושה את זה כבר אתה כבר מעשן בשבת ואתה נוסע בשבת, ענה היהודי שכן, אמר לו הח"ח א"כ אני לא יכול לתת לך תירוץ על השאלה שלך, ענה היהודי שאלתי שאלה, ענה הח"ח אתה לא שאלת שאלה אתה ענית לי תירוץ א תירוץ אויף א תירוץ גייט נישט. אותו דבר יש אנשים שלוקחים את התורה לאיפה שהם רוצים.

פירוש בכל דבר לא יהיה נעשה בלי הקדמת התורה. וזהו שכתוב עזבם את תורת אל ולא הלכו שלא ברכו בתורה תחלה שלא קשרו המתנה של ארץ ישראל בכוח התורה ונעשה להם כנחלת כל הארצות לכן לא נתקיים בידינו. ואתה יכול לשבת בארץ ישראל כמו שאתה יושב בבארא פארק.

ומעתה יש לנו ללמוד קל וחומר שאם נתחזק בתורת ד' יחזירנו הקב"ה לארצנו. כל מה שחסר לאדם הוא כי הוא צריך להתחזק בתורה ובנותן התורה, כי מדה טובה מרובה. וכמו שעל ידי עזיבת התורה אבדה הארץ, כן על ידי היגיעה בתורה, יש יגיעה בתורה דהיינו להגיע לפנימיות התורה, ואתה מחפש את עצמך איפה אתה נמצא בתוך התורה, כל אחד יכול להגיד דרשות, אבל ברגע שזה מדבר אליו ממש זה נקרא יגיעת התורה, יחזירנו הקב"ה במהרה בימינו לארצנו וכן יהי רצון.